

Kouluhyvinvointi, koulumenestys ja kouluviihtyvyys

Peruskoulun yläluokkalaisten kouluterveyskyselyn tarkastelua

Pro gradu –tutkielma
Henry Ollila
Kasvatustieteiden tiedekunta
Luokanopettajakoulutus
Lapin yliopisto
2015

Lapin yliopisto, kasvatustieteiden tiedekunta

Työn nimi: Kouluhyvinvointi, koulumenestys ja kouluviihtyvyys. Peruskoulun yläluokkalaisten kouluterveyskyselyn tarkastelua.

Tekijä: Henry Ollila

Koulutusohjelma/oppiaine: KTK/Luokanopettajakoulutus

Työn laji: Pro gradu –työ x Laudaturtyö__ Lisensiaatintyö__

Sivumäärä: 45+15

Vuosi: 2015

Tiivistelmä:

Tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata kouluhyvinvointia, kouluviihtyvyyttä ja koulumenestystä sekä niiden välisiä suhteita. Tällä tavoin haluttiin saada tietoa siitä, miten peruskoulua ja opetusta voisi kehittää oppimistulosten parantamiseksi.

Tutkimus oli määrällinen kyselytutkimus. Aineisto oli THL:n teettämä kouluterveyskysely vuodelta 2011. Kyselyssä oli mukana Etelä-Suomea, Itä-Suomea ja Lappia lukuun ottamatta koko Suomi. Aineistosta otettiin tähän tutkimukseen mukaan peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaat (N=46 617), jotta saadut tulokset koskisivat nimenomaan peruskoulua. Aineistoa analysoitiin tilastollisesti SPSS-ohjelmassa.

Yli puolet 8. ja 9. luokan oppilaista ei saavuttanut Opetushallituksen määrittelemän hyvän osaamisen tasoa. Tytöt menestyivät aineiston perusteella paremmin kuin pojat. Yhteys sukupuolen ja koulumenestyksen välillä ei kuitenkaan ollut vahva, vaikkakin tilastollisesti merkitsevä.

Tutkimustulosten mukaan hyvä kouluhyvinvointi antoi paremman mahdollisuuden menestymiseen, mutta se ei ollut tae siitä. Tuloksista näkyi myös se, että joillakin kouluhyvinvoinnin osa-alueilla oli enemmän yhteyttä koulumenestykseen kuin toisilla. Tämä tutkimus vahvisti aikaisempien onnellisuustutkimusten tuloksia siitä, että kouluviihtyvyys on yhteydessä koulumenestykseen.

Koulua tulisi tämän tutkimuksen tulosten perusteella kehittää siihen suuntaan, että oppilaat kokisivat tärkeänä ja turvallisena omien rajojensa kokeilemisen ja omien mieliteidensä esittämisen. Oppilaiden tulisi saada riittävästi arvostusta tekemästään työstä, ja työ tulisi kokea mielekkääksi. Lisäksi oppilaiden tulisi saada opettajalta riittävästi henkistä tukea, mikä auttaisi heitä kohtaamaan haasteita.

Avainsanat: kouluhyvinvointi, koulumenestys, kouluviihtyvyys, kvantitatiivinen tutkimus,

Muita tietoja:

Suostun tutkielman luovuttamiseen kirjastossa käytettäväksi x

Suostun tutkielman luovuttamiseen Lapin maakuntakirjastossa käytettäväksi x

(vain Lappia koskevat)

Sisällys

Johdanto	5
1 Koulumenestyksen teoreettista tarkastelua	7
1.1 Käsitteen määrittelyä.....	7
1.2 Aiempia tutkimuksia koulumenestyksestä	8
1.3 Koulumenestystä selittäviä tekijöitä.....	9
2 Kouluhyvinvoinnin teoreettista tarkastelua.....	13
2.1 Käsitteen moniulotteisuus	13
2.2 Kouluhyvinvoinnin merkitys.....	17
3 Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimuskysymykset	20
4 Tutkimuksen toteutus.....	21
4.1 Tutkimusaineisto ja tutkimushenkilöt.....	21
4.2 Tutkimusaineiston käsittely	24
4.3 Luotettavuus.....	25
5 Tutkimustulokset.....	26
5.1 Koulumenestys.....	26
5.2 Kouluviihtyvyys.....	29
5.3 Kouluhyvinvointi	31
5.4 Kouluviihtyvyyden ja koulumenestyksen välinen yhteys	33
5.5 Kouluhyvinvoinnin ja koulumenestyksen välinen yhteys	33
6 Yhteenveto ja pohdinta	36
Lähteet	40
Liitteet.....	46

Johdanto

Koulussa menestyminen on asia, joka tulee tärkeäksi viimeistään siinä vaiheessa kun lapsi hakee paikkaa toisen asteen koulutukseen. Jatkossa koulumenestys seuraa mukana vähintään siihen asti, että ensimmäinen työpaikka löytyy. Koulumenestyksestä puhutaan kuitenkin jo alaluokilta lähtien, varsinkin silloin kun menestys ei ole odotusten mukaista. Koululta tulevat neuvot vanhemmille lapsen koulumenestyksen turvaamiseksi liittyvät yleensä riittävään liikuntaan, ravintoon ja lepoon. Lisäksi täytyy tehdä kotitehtävät ja lapsen pitää saada viettää yhteistä aikaa vanhempien kanssa.

Käytännössä oppimiseen vaikuttaa kuitenkin moni muukin asia. Kaikki lapset ovat erilaisia. Heillä on haasteita erilaisissa asioissa, ja tietyt haasteet vaikuttavat koulumenestykseen enemmän kuin toiset. Oppilaat motivoituvat erilaisista asioista. Erilaiset opetus- ja opiskelumetodit motivoivat eri oppilaita. Lisäksi lapsiin vaikuttaa myös oppituntien ulkopuolinen elämä, joka voi joko auttaa opiskelua tai häiritä sitä.

Vuoden 2012 PISA-tutkimuksessa Suomen sijoitus matematiikan osaamisessa laski aikaisempiin vuosiin verrattuna. Sijoitus oli 12., kun taas vuonna 2003 tehdystä matematiikkapainotteisesta PISA-tutkimuksesta se oli vielä 2. (PISA-tutkimus ja tulokset 2003). Lisäksi Suomen sijoitus kouluviihtyvyydessä oli tutkimukseen osallistuneista maista viidenneksi heikoin. (Kupari ym. 2013.) Kun nyt on nähtävissä, että suomalaisen koulujärjestelmän oppilaat eivät menesty kansainvälisessä vertailussa yhtä hyvin kuin aikaisemmin, on aika selvittää, miten järjestelmäämme voisi kehittää.

Tässä tutkimuksessa tutkin kouluhyvinvoinnin ja kouluviihtyvyyden yhteyttä koulumenestykseen. Selvittämällä yhteyksiä haluan olla kehittämässä suomalaista koulujärjestelmää siihen suuntaan, että mahdollisimman monella oppilaalla olisi

mahdollista menestystä koulussa ja sitä kautta saada hyvät edellytykset hakea haluamalleen alalle jatko-opintoihin. Tämä vähentäisi osaltaan koulutuskelkasta puuttamisen aiheuttamaa syrjäytymistä. Kouluviihtyvyyden yhteydellä tai yhteyden puutteella koulumenestykseen voitaisiin perustella koulunkäynnin kehittämistä oppilaita viihdyttävämmäksi tai sitä, että koulun ei tarvitse olla hauskaa ja viihdyttävää. Vastauksen perusteella pystytään ohjaamaan opetukseen käytettäviä resursseja oikeaan paikkaan.

Aineistona on vuonna 2011 tehty kouluterveyskysely, jonka rajaan 8. ja 9. luokan oppilaisiin. En ota mukaan toisen asteen koulutuksessa olevia, koska heidän opetussuunnitelmansa poikkeavat perusopetuksen opetussuunnitelmasta. Kyselyssä on kartoitettu kattavasti oppilaiden hyvinvointiin ja päivittäiseen toimintaan liittyviä asioita koko Suomen alueelta. Vuoden 2011 kyselyssä ei ole mukana Etelä-Suomea, Itä-Suomea eikä Lappia, millä on mahdollisesti vaikutusta tutkimuksen tuloksiin.

1 Koulumenestyksen teoreettista tarkastelua

1.1 Käsitteen määrittelyä

Oppilas menestyy koulussa, kun hän saavuttaa tai ylittää opetussuunnitelmassa määritellyt tavoitteet. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2004) on määritelty koulutuksen tehtävät sekä tavoitteet jokaiselle oppiaineelle erikseen. Esimerkiksi äidinkielen opetuksen tehtävä vuosiluokilla 6-9 on kannustaa sekä antaa oppilaalle taidot erilaisten tekstien lukemiseen, arviointiin, tulkitsemiseen ja tuottamiseen. Päättöarvioinnin arviointikriteerit arvosanalle kahdeksan edellyttävät oppilaalta vuorovaikutustaitoja, tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoja sekä sellaista lukutaitoa, että hän kykenee lukemaan kokonaisia kirjoja. Vuorovaikutustaitojen tavoitteiden täytyminen edellyttää muun muassa kuuntelutaitoja, taitoa valita tilanteeseen sopiva kielimuoto ja sanasto, taitoa kertoa perusteltuja mielipiteitä sekä halua ja uskallusta ilmaista itseään. (POPS 2004.)

Koulumenestystä arvioidaan jatkuvasti koko opintojen ajan. Arviointi voidaan antaa joko sanallisena tai viimeistään kahdeksannella luokalla numeroina asteikolla 4–10. Numeroarvioinnissa arvosana neljä tarkoittaa hylättyä ja kymmenen tarkoittaa erinomaista. Arvosana kahdeksan kuvaa hyvän osaamisen tasoa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota oppilaan oppimistuloksiin, työskentelyyn sekä käyttäytymiseen. Käyttäytymisestä annetaan erillinen arvosana, jolla se pyritään erottamaan oppilaan taidoista eri oppiaineissa. (POPS 2004.) Merkittävin yksittäinen osa arviointia on kokeet ja tuotokset, joissa testataan oppilaan osaamista aikaisemmin opiskelluissa tai opetetuissa asioissa.

Vaikka suuret linjat arvioinnissa ovat valtakunnallisesti samat, arviointia toteutetaan eri kouluissa hieman eri tavoin. Esimerkiksi Rantavitikan koulussa on määritelty yleiset numeroarvioinnin kriteerit luokille 3–9. Kriteereiden mukaan kiitettävän arvosanan (9) saaminen on mahdollista, jos kokeiden ja töiden keskiarvo on 8–10. (Liite 1.)

Menestymiseen nykyisessä koulujärjestelmässämme vaikuttaa myös se, miten nopeasti oppilas oppii muistamaan erilaisia asioita, kykenee palauttamaan ne mieleensä oikeassa järjestyksessä ja kirjoittamaan ne paperille samalla tavalla kuin ne on hänelle esitetty (Keltikangas-Järvinen 1994). Huono menestyminen kokeissa esimerkiksi koejännityksen vuoksi voi siis vaikuttaa negatiivisesti koulumenestykseen, vaikka oppilaalla olisikin tiedollinen aines hallussa. Toisaalta, koulussa on mahdollista menestyä kohtalaisen hyvin, jos työskentely- ja oppimisstrategiat ovat kokeita ajatellen hyviä. Arvosanat 8–10 kuitenkin vaativat ainakin Rantavitikan koulussa kykyä soveltaa oppimaansa sekä harrastuneisuutta oppiainetta kohtaan (Liite 1).

1.2 Aiempia tutkimuksia koulumenestyksestä

Koulumenestystä on tutkittu ainakin kolmesta eri näkökulmasta. On tutkittu erilaisten oppilaan taitojen yhteyttä koulumenestykseen. Lisäksi on tutkittu, millälaisilla henkilökohtaisilla ominaisuuksilla on yhteys koulumenestykseen. Kolmas näkökulma tarkastelee ulkoisten tekijöiden yhteyttä koulumenestykseen. Tämä tutkimus kuuluu ulkoisia tekijöitä tarkastelemaan ryhmään.

Oppilaan taitoja käsitteleviä tutkimuksia ovat muun muassa Meltzer ym. (1998) tutkimus oppilaiden oman arvion ja opettajan tekemän arvion oppilaan oppimisstrategioista ja pätevyydestä. Maqsud ym. (1997) on tutkinut metakognitiivisten taitojen ja nonverbaalin päättelykyvyn yhteyttä matematiikan ja englannin osaamiseen. Duckworth ja Seligman (2005) tutkivat itsekurin yhteyttä koulumenestykseen.

Oppilaan ominaisuuksien yhteyttä koulumenestykseen ovat tutkineet muun muassa Rietveld (2013), Duckworth ja Seligman (2005), Lamdin ym. (1996), Urschitz (2003) sekä Baumeister ym. (2003). Rietveldin (2013) tutkimuksessa tarkasteltiin geeniperimän yhteyttä koulumenestykseen. Duckworth ja Seligman (2005) käsitelivät älykkyydosamäärää. Lamdin ym. (1996) tutkimuksessa tutkittiin oppilaan läsnäolon yhteyttä kokeissa menestymiseen. Urschitz ym. (2003) tutkivat unenlaadun yhteyttä koulumenestykseen. Baumeister ym. (2003) tutkivat

itsetunnon yhteyttä koulumenestykseen. Maqsud ym. (1997) tutkimuksessa käsiteltiin myös sukupuolen ja matematiikan osaamisen välistä yhteyttä.

Ulkoisten tekijöiden yhteyttä ovat tutkineet esimerkiksi Patton, Woolley ja Hong (2012), jotka selvittivät väkivallalle altistumisen ja koulumenestyksen yhteyttä. Lamdin ym. (1996) tutkivat luokkakoon yhteyttä koulumenestykseen. Sirin (2005) on tutkinut sosioekonomisen aseman yhteyttä koulumenestykseen.

Meltzer ym. (1998) on tutkinut oppimisvaikeuksista kärsivien oppilaiden ja heidän opettajiensa näkemystä näiden oppilaiden oppimisstrategioista ja pätevydestä. Tutkimuksen mukaan oppimisvaikeuksista kärsivät oppilaat pitivät itseään kyvykkäinä ja tehokkaina. Heidän opettajansa arvioivat heidät heikommiksi kuin millaisiksi oppilaat itse arvioivat itsensä.

Tässä tutkimuksessa voi näkyä sama piirre siinä, että koulumenestys on opettajan tekemä arvio oppilaasta, kun taas kokemus kouluviihtyvyydestä ja työmäärästä on oppilaan tekemä arvio koulunkäynnistä. Toisaalta eri puolilta tehdyt arvioinnit voivat auttaa hahmottamaan näkemuseroja ja niiden yhteyttä koulunkäyntiin.

1.3 Koulumenestystä selittäviä tekijöitä

Kahdessa Etelä-Afrikkalaisessa koulussa toteutetussa tutkimuksessa tutkittiin metakognitiivisten taitojen sekä nonverbaalin älykkyyden yhteyttä matematiikan ja englannin osaamiseen. Tutkimukseen osallistuneiden oppilaiden äidinkieli ei ollut englanti, mutta sitä käytettiin opetuskielenä heidän kouluissaan. Tutkimuksen mukaan metakognitiivisilla taidoilla ja nonverbaalilla älykkyydellä on merkittävä positiivinen yhteys matematiikan ja englannin osaamiseen. Lisäksi huomattiin, että pojat olivat parempia matematiikassa kuin tytöt. Englannin kielen osaamisessa sukupuolien välillä ei ollut merkittävää eroa. (Maqsud ym. 1997.)

Duckworth ja Seligman (2005) tutkivat itsekurin ja älykkyydosamäärän yhteyttä koulumenestykseen. Tutkimuksessa testattiin osallistujien tarpeen lykkäämisen

taitoa. Itsekurilla oli merkittävä positiivinen yhteys koulumenestykseen ja sen merkitys oli kaksi kertaa suurempi kuin älykkyydosamäärällä. Duckworthin ja Seligmanin tutkimukseen osallistuneet oppilaat olivat kahdeksaluokkalaista, joten he ovat samaa ikäryhmää kuin tämän tutkimuksen otos.

Rietveld ym. (2013) tutkivat geeniperimän yhteyttä koulumenestykseen. Tutkimuksessa havaittiin, että geeneillä ei ole merkittävää yhteyttä ihmisen luonteenpiirteisiin.

Rietveld ym. (2013) sekä Duckworth ja Seligman (2005) tutkimusten johtopäätöksenä voidaan todeta, että koska itsekurilla on yhteys koulumenestykseen ja geeneillä ei ole merkittävää yhteyttä luonteenpiirteisiin, joihin itsekuri lukeutuu, geeneillä ei ole yhteyttä koulumenestykseen.

Lamdin ym. (1996) tutki oppilaan läsnäolon yhteyttä kokeissa menestymiseen sekä luokkakokojen vaikutusta koulumenestykseen. Tutkimuksessa havaittiin, että mitä vähemmän oppilas osallistuu opetukseen, sitä heikommin hän menestyy kokeissa. Pienemmät luokkakoot vaikuttivat kuitenkin odotusten vastaisesti myös negatiivisesti koulumenestykseen. Lamdin ym. (1996) huomauttaa kuitenkin, että luokkakokoon liittyvä tulos voi selittyä sillä, että opetusresursseja on voitu lisätä kouluille, joiden oppilailla on alempi sosioekonominen asema. Tällöin muutenkin heikommin menestyvät oppilaat ovat pienemmissä luokissa. Sosioekonomisella asemalla on todettu olevan yhteys koulumenestykseen (Sirin 2005).

Urschitz ym. (2003) tutkivat kolmasluokkalaisten kuorsaamisen sekä ajoittaisen vähentyneen hapensaannin yhteyttä koulumenestykseen. Kuorsaamisella todettiin olevan merkittävä yhteys huonoon koulumenestykseen. Negatiivinen yhteys oli myös oppilailla, joilla ei esiintynyt hapenpuutetta. Toisaalta hapenpuute ei yksinään selittänyt huonoa koulumenestystä.

Baumeister ym. (2003) tutkivat aiheuttaako korkea itsetunto parempaa suorituskykyä, parempia ihmissuhteita, onnellisuutta tai terveellisempiä elämäntapoja.

Tutkimuksessa havaittiin yhteys hyvän itsetunnon ja hyvän koulumenestyksen välillä, mutta siinä todetaan myös, että yhteys ei tarkoita sitä, että itsetunto luo koulumenestystä, vaan hyvä koulumenestys on osittain selittämässä hyvää itsetuntoa. Baumeister ym. (2003) mukaan korkea itsetunto ei riitä selittämään hyvää koulumenestystä.

Patton, Woolley ja Hong (2012) tutkivat yhdeksäsluokkalaisten afroamerikkalaisten väkivallalle altistumisen ja vanhempien tuen yhteyttä koulumenestykseen. Tutkimuksessa havaittiin, että altistuminen väkivallalle ennusti turvallisuudentunteen heikkenemistä sekä heikompa tukea ja osallistumista koulunkäyntiin vanhempien osalta. Näillä tekijöillä oli yhteys oppilaan heikompaan itsetuntoon ja koulumenestykseen.

Patton ym. (2012) tutkimuksen kohderyhmän ikä on sama kuin tässä tutkimuksessa. Vaikka afroamerikkalainen kulttuuri on erilainen kuin suomalainen kulttuuri, ovat väkivalta ja sen seuraukset samanlaisia kaikkialla.

Aiemmista tutkimuksista voidaan huomata, että vaikka geeniperimällä, itsetunnolla ja älykkyydosamäärällä ei ole yhteyttä koulumenestykseen, niin joillakin muilla ihmisen ominaisuuksilla, kuten kuorsaamisella sekä läsnäololla voi olla yhteys. Lisäksi kuorsaaminen voi olla seurausta esimerkiksi geeneistä, jotka aiheuttavat suurentuneiden kitarisojen muodostumisen. Tällöin geenit olisivat epäsuorasti yhteydessä koulumenestykseen.

Oppilaiden metakognitiivisilla ja itsesäätelyyn liittyvillä taidoilla näyttää aikaisempien tutkimusten perusteella olevan yhteys koulumenestykseen. Kompetenssi taidossa on eri asia kuin kokemus taidon omaamisesta. Tutkimusten mukaan koulumenestyksen kannalta on merkittävää, että nimenomaan kompetenssi on hyvä.

Monilla ulkoisilla tekijöillä on aikaisempien tutkimusten mukaan yhteys koulumestyytykseen. Se on yksi syy, miksi valitsin tässä tutkimuksessa tarkasteluun ulkoisia tekijöitä. Niitä muokkaamalla voidaan kehittää oppimistilanteita ja parantaa oppimistuloksia suurella joukolla oppilaita, sillä yksi muutos koulussa voi vaikuttaa koko koulun oppilaisiin.

Tutkittaessa lasten oppimista ilman muodollisesti pätevää opettajaa on huomattu, että he voivat oppia asioita keskenään. Mitra ym. (2005) asensi Intiassa 17 eri asuinalueelle tietokoneen, jossa oli internetyhteys. Tietokone oli vapaasti lasten käytettävissä. Lapsille ei annettu mitään käyttökoulutusta tietokoneeseen eikä siinä oleviin ohjelmiin. Käyttäen oppimisessaan metodeja, kuten observointia, matkimista, tutkimista ja kokeilua, lapset oppivat käyttämään tietokonetta ilman aikuisten ohjausta. (emt. 2005) Opettajan läsnäolo ei tämän perusteella ole välttämätöntä oppimiselle, vaan oppiminen tapahtuu lapsen oman observoinnin, jäsentämisen ja toiminnan kautta.

2 Kouluhyvinvoinnin teoreettista tarkastelua

2.1 Käsitteen moniulotteisuus

Hyvinvointi liittyy elintasoon ja elämänlaatuun. Allardt (1976) määrittelee hyvinvoinnin tarpeiden kautta. Ihminen voi hyvin, kun hänen tärkeimmät tarpeensa on tyydytetty. Hyvinvointi voidaan nähdä subjektiivisesti yksilön kokemuksena tai objektiivisesti mittaamalla erilaisia ulkoisia tekijöitä, kuten ravinnon määrää ja laatua, nesteen määrää ja yksilön mahdollisuutta pitää itsensä lämpimänä. Hyvinvointia tutkittaessa tulisi näiden näkökulmien erojen vuoksi käsitellä molempia puolia, jotta siitä saadaan laaja kokonaiskuva. (Konu 2002; Allardt 1976; 1993.)

On esitetty, että suomalaislasten huono kouluviihtyvyys voisi johtua suomalaisesta kulttuurista, jossa asioihin suhtaudutaan ensisijaisesti kriittisesti. Tämä kulttuuri välittyy myös lapsille jo aikaisessa vaiheessa ja vaikuttaa heidän asenteisiinsa. (Harinen & Halme, 2012.)

Crosnoe ym. (2004) käyttää termiä *student school attachment* kuvaamaan oppilaan kokemaa yhteyttä muihin ihmisiin koulussa, osallisuuden tunnetta sekä onnellisuutta. Lisäksi Crosnoe ym. mittaa erikseen oppilaan ja opettajan välistä yhteyttä. Hill ja Werner (2006) käyttävät samaa termiä kuvaamaan oppilaan onnellisuutta ja turvallisuuden tunnetta koulussa, ylpeyttä omasta koulusta sekä positiivista mielikuvaa kouluun lähtemisestä.

Shochet, Dadds, Ham & Montague (2006) käyttää oppilaiden kokeman hyväksynnän, arvostuksen ja osallisuuden kuvaamiseen termiä *school connectedness*. Catalano ym. (2004) käyttää toistensa synonyymeinä termejä *school bonding* ja *school connectedness*. Niillä tarkoitetaan kiintymystä koulussa oleviin ihmisiin sekä sitoutumista kouluun ja opiskeluun (Catalano ym. 2004; Wilson 2004). Yllä kuvailut käsitteet menevät Shochet ym. (2006) määritelmää lukuunottamatta Konun (2002) koulun hyvinvointimallin *loving*-käsitteen alle. Shochet ym. (2006)

määritelmä sopii kokonaisuudessaan Konun (2002) being-käsitteen alle, ja Crosoe ym. (2004) määritelmä ulottuu myös *being*-käsitteeseen osallisuuden tunteen osalta.

Hyvinvointia on pyritty lisäämään kehittämällä kouluista välittäviä yhteisöjä. Tällä on haluttu lisätä oppilaiden yhteisöllisyyden tunnetta koulussa. Yhteisöllisyyden lisääntymiseen positiivisesti vaikuttavia asioita on todettu olevan: oppilaan autonomia, oppilaan vaikutusmahdollisuudet sekä opettajien ja oppilaiden positiivinen kokemus koulun ilmapiiristä. Koulun koolla on opettajien mielestä positiivinen korrelaatio yhteisöllisyyden tunteeseen, kun taas oppilaiden kohdalla sillä ei todettu olevan yhteyttä. Negatiivisesti yhteisöllisyyteen vaikuttaa lasten ja heidän perheidensä köyhyys. (Battistich, Solomon, Watson & Schaps 1997.)

Allardt (1976) jakaa hyvinvoinnin kolmeen osaan: *having*, *loving* ja *being*. *Having* tarkoittaa fyysisiä asioita, jotka ovat tarpeellisia hyvinvoinnin kannalta. *Loving* tarkoittaa muihin ihmisiin samaistumista ja sosiaalista verkostoa. *Being* tarkoittaa itsensä toteuttamisen muotoja. *Loving* ja *being* ovat *kehitystarpeita*, jotka löytyvät Maslowin tarvehierarkian korkeammilta tasoilta. Niihin kuuluvilla asioilla, kuten rakkaudella ja itsensä toteuttamisella ei ole ylärajaa. Fyysiset tarpeet ovat Maslowin tarvehierarkian alempien tasojen tarpeita, joista Allardt käyttää termiä *puutostarpeet*. Puutostarpeilla on tietty enimmäismäärä, koska ihminen ei voi olla esimerkiksi kylläisempi kuin kylläinen. Ihmisen hyvinvoinnin kannalta on siis riittävää, että puutostarpeet on täytetty tietyn tasoisesti, jolloin hänellä ei ole nälkää eikä kylmä ja hän kokee olonsa turvalliseksi. (emt.) Voidaan spekuloida, että turvallisuudentunteella ei ole mitään enimmäismäärää. Tässä tutkimuksessa turvallisuus ajatellaan pelon ja turvattomuuden puutteena, jolloin riittävä turvallisuuden taso on se, että oppilaalla ei ole päivittäiseen koulunkäyntiin liittyvää pelkoa kiusaamisesta ja väkivallasta.

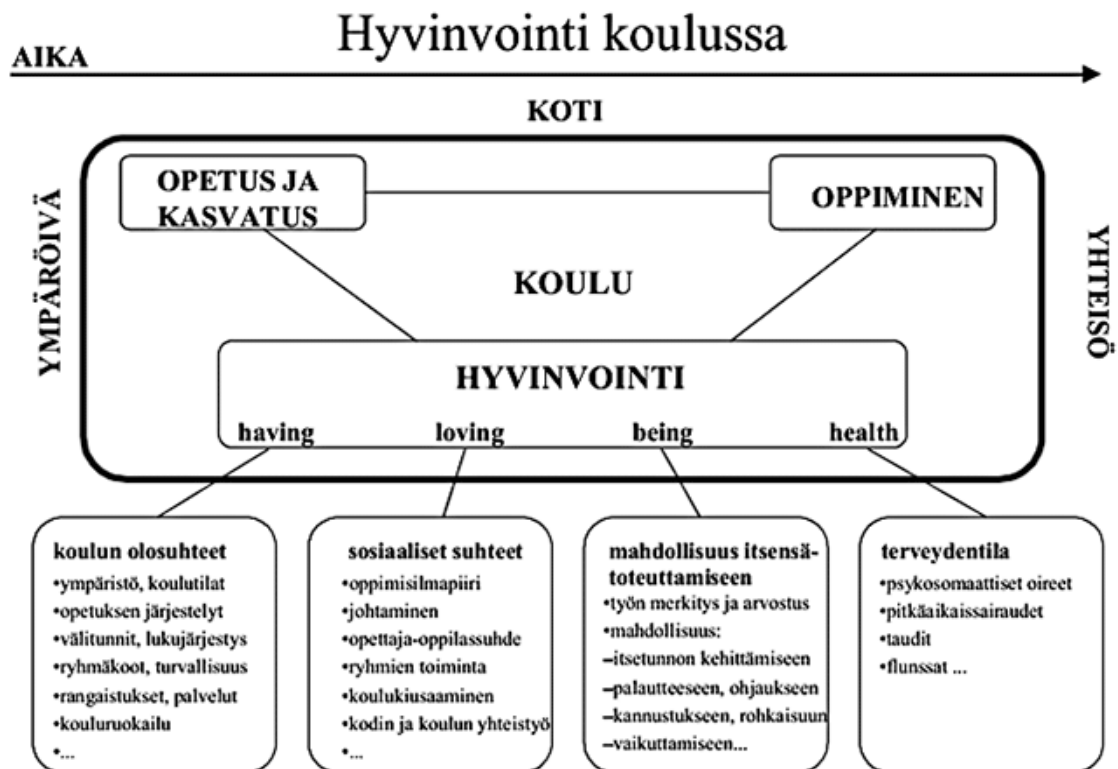
Konu (2002) on siirtänyt Allardt (1976) teorian kouluun sopivaksi malliksi. Hän on muokannut Allardt (1976) hyvinvointimallia siten, että se on oppilaan näkökulmasta, ja hän on tarkentanut osa-alueiden merkitykset oppilaan kouluarkeen sopiviksi.

Konu (2002) on myös lisännyt Allardtin malliin neljännen osan: *health*, eli terveydentila. Se tarkoittaa Konun mallissa tautien ja sairauksien poissaoloa. Terve ihminen tuntee itsensä terveeksi, eikä hänellä ole mitään lääketieteen diagnosoimaa tautia. Terveydentila ei ole hyvä, vaikka ihmisellä ei olisi diagnosoitua tautia, mutta hän kokee itsensä sairaaksi. (Kuvio 1.)

Morgan ja Ziglio (2007) painottavat terveyden näkemistä sairauksien puuttumisen lisäksi positiivisten asioiden kautta. Esimerkiksi terveyteen positiivisesti vaikuttavia asioita ovat hyvä itsetunto ja sosiaaliset taidot. Konun (2002) koulun hyvinvointimallissa nämä positiiviset asiat ovat mukana kaikissa muissa paitsi terveyden osa-alueessa. Tässä tutkimuksessa nämä asiat on huomioitu tutkimalla oppilaiden tyytyväisyyttä elämään ja heidän itsearvostustaan. Konun mallista poiketen liikuntaharrastuksia tutkitaan terveyteen liittyvänä muuttujana.

Konu (2002) käyttää fyysisistä asioista (*having*) käsitettä koulun olosuhteet. Hän lukee niihin koulurakennuksen ja koulun ympäristön, oppimistilan sekä oppilaalle tarjotut palvelut. (Kuvio 1.) Niiden alle lukeutuvat rakennuksen ilmanvaihto, lämpötila, melu ja viihtyisyys sekä oppilaan oppimisympäristössä vaikuttavat asiat kuten lukujärjestys, ryhmäkoko, työskentelyn jaksotus ja käytössä olevat rangaistukset. Oppilaalle tarjottuihin palveluihin kuuluvat esimerkiksi kouluruokailu, terveydenhuolto sekä oppilaanohjaus.

Sosiaaliseen verkostoon (*loving*) Konu (2002) on liittänyt opettajan ja oppilaan välisen sekä oppilaiden keskinäiset suhteet, ryhmädynamiikan, kiusaamisen, kodin ja koulun välisen yhteistyön, koulussa tehtävän päätöksenteon sekä koulun henkisen ilmapiirin. (Kuvio 1.) Nämä asiat ovat yhteydessä toisiinsa ja niiden taakana on vielä lisää vaikuttavia asioita. Esimerkiksi opettajien keskinäiset suhteet sekä opettajan ja oppilaan välinen suhde vaikuttavat koulun ilmapiiriin. Ryhmädynamiikka ja kiusaaminen ovat myös läheisesti yhteydessä toisiinsa. (Konu 2002.)

Kuvio 1. Konun hyvinvointimalli (2002, 44).

Kiusaamisen kohteeksi joutuminen on yhdistetty huonoon menestymiseen ja psykosomaattisiin sekä psykologisiin oireisiin. Pohjoismaissa kiusaaminen on yleistä esikouluikäisistä lähtien. (Nordhagen, Nielsen, Stigum & Köhler 2005.) Kiusaamisen negatiivinen vaikutus kiusatun terveyteen tekee siitä hyvinvointia heikentävän tekijän.

Koulun koon kasvaminen heikentää oppilaiden ryhmädynamiikkaa. Isommissa kouluissa oppilaat eivät koe yhtä suurta kiintymystä ja sitoutumista kouluun kuin pienemmissä kouluissa. Suurten koulujen oppilaat eivät myöskään osallistu yhtä paljon koulun toimintaan ja he ajattelevat opettajistaan negatiivisemmin. (Crosnoe, Johnson & Elder 2004.)

Itsensä-toteuttamiseen (*being*) Konu (2002) liittyy positiiviset oppimiskokemukset, oppilaan mahdollisuuden osallistua häntä itseään ja hänen koulutyötään koskaan päätöksentekoon sekä mahdollisuuden kehittää tietoja ja taitoja oppilasta

kiinnostavissa asioissa. Lisäksi tähän osa-alueeseen kuuluu mahdollisuus itsetunnon kehittämiseen sekä kannustuksen, rohkaisun, palautteen ja ohjauksen saaminen. (Kuvio 1.) Opettajan ja oppilaan välinen suhde kuuluu Konun (2002) mallissa sosiaalisen verkoston osa-alueeseen, mutta opettajalta ja muilta aikuisilta saatu palaute ja tuki kuuluu itsensä toteuttamisen osa-alueeseen. Opettajan antaman emotionaalisen tuen puute oppimistilanteessa on todettu lisäävän oppilaiden avuttomuutta (Pakarinen ym. 2014).

Nuorten terveyteen vaikuttavia sosiaalisia asioita ovat suhde vanhempiin, suhde vertaisiin, kouluympäristö ja asuinalue. Oppilailta, jotka kokivat kouluympäristön positiiviseksi, oli todennäköisemmin terveellisiä elämäntapoja, vähemmän valittamista terveydestä ja he olivat tyytyväisempiä elämiinsä. (Currie 2012.) Lisäksi on tutkittu, että oppilaat jotka ovat kiintyneitä ja sitoutuneita kouluun, sekä kokevat saavansa tukea opettajalta, voivat terveydellisesti paremmin ja menestyvät koulussa paremmin (Libbey 2004). Näistä voidaan päätellä, että Konun (2002) koulun hyvinvointimallin osa-alueet *having*, *loving* ja *being* ovat yhteydessä terveyteen (*health*).

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (POPS 2004) sanotaan opetuksen arvopohjasta ja tehtävästä, että niiden tulee edistää yhteisöllisyyttä sekä yksilön oikeuksien ja vapauksien kunnioittamista. Oppimisympäristön tulee olla sellainen, että se antaa mahdollisuuden aktiiviseen ja itsenäiseen opiskeluun. Sen täytyy olla ”fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallinen”. Tilojen täytyy olla oppilaan terveyttä tukeva, ja tilojen esteettisyyteenkin tulee kiinnittää huomiota. POPS:ssa mainitut asiat löytyvät myös Konun (2002) koulun hyvinvointimallista. Oppilaiden ja lasten hyvinvointi on siis nähtävissä kansallisena tavoitteena.

2.2 Kouluhyvinvoinnin merkitys

Lyubomirsky, King ja Diener (2005) tutkivat metatutkimuksella onnellisuuden yhteyttä menestymiseen. Onnellisuus määriteltiin siten, että onnellisen ihmisen tunteista enemmistö oli pitkällä aikavälillä positiivisia. Onnellisuuden ja menestyksen

väliltä löytyi korrelaatio. Onnellisuus myös edelsi monia onnistumisia esimerkiksi työelämässä. Onnellisuuden ja menestyksen kausaalisuhteen lisäksi pääteltiin, että koska onnelliset ihmiset osoittivat taipumusta ystävällisyyteen ja hyvántah- toisuuteen, heillä on onnettomia vahvemmat ja tukea antavammat sosiaaliset verkostot.

Masentunut ihminen ei voi hyvin. Kaikki vähän elämäänsä tyytyväiset eivät kuitenkaan ole masentuneita. Masennus tulee usein aikaisemman vähäisen elämään tyytyväisyyden jakson jälkeen. Vähäinen tyytyväisyys elämään ei siis tarkoita samaa kuin masennus, mutta masennus on tyytyväisyyskaalan pohjalla. Masennus on yleisempää nuorilla kuin lapsilla. (Vahtera 2007.) Tämän tutkimuksen aineisto on kerätty 14–15 vuotiailta, joten heillä esiintyy oletettavasti enemmän masentuneisuutta kuin alaluokkien oppilailla.

Vähäisellä liikunnan harrastamisella on yhteys tunne-elämän häiriöihin, sosiaali- siin ongelmiin sekä kognitiivisiin ja käyttäytymisen häiriöihin. Nämä asiat olivat myös kaikki erikseen yhteydessä koulumenestykseen. (Kantomaa M., Tammelin T., Ebeling H., Taanila A. 2010.) Nämä vähäisen liikunnan tuomat ongelmat liit- tyvät Konun koulun hyvinvointimallin terveys- ja sosiaalisuusosioihin. Lisäksi voisi ajatella, että lapsi, joka ei liiku, ei pääse toteuttamaan itseään.

Prillerman, Myers ja Smedley (1989) tutkivat stressin ja hyvinvoinnin yhteyttä afroamerikkalaisten korkeakouluopiskelijoiden koulumenestykseen. Tutkimuksen kohteena olivat opiskelijat sellaisissa kouluissa, joissa pääosa opiskelijoista oli valkoihoisia. Lähtökohtaisesti afroamerikkalaisten koulumenestys on tällaisissa kouluissa keskimäärin heikompa kuin valkoihoisilla opiskelijoilla. Afroamerikka- laisten opiskelijoiden motivaatio oli matalampi sellaisissa kouluissa, joissa he oli- vat vähemmistöryhmä.

Prillerman ym. (1989) löysivät yhteyden stressin määrän, selviytymiskeinojen ja koulumenestyksen välillä. Tutkimuksessa löytyi myös merkittäviä eroja afroame- rikkalaisten ja muiden vähemmistöryhmien välillä siinä, miten ne kokivat stressiä

ja sopeutuivat enemmistöryhmän kouluihin. Selviytyminen ja sopeutuminen ei tutkimuksen mukaan ole kiinni pelkästään yksilön taidoista. Kouluympäristön on mahdollista joko tukea sopeutumista ja toimivien selviytymiskeinojen käyttöä tai häiritä niitä. (Prillerman ym. 1989.)

Prillerman ym. (1989) tutkimuksessa afroamerikkalaisten kyselyyn vastaamisprosentti vaihteli 13% ja 36% välillä koko kampuksen afroamerikkalaispopulaatiosta. Vastaajien vähäinen osuus koko joukosta voi vääristää tutkimustuloksia. Prillerman ym. (1989) spekuloi, että vastaajiksi on voinut valikoitua hieman stressaantuneita, mutta silti toimintakykyisiä opiskelijoita.

Ruus ym. (2007) tutkivat virolaisten seitsemäs-, yhdeksäs- ja kahdestoistaluokkalaisten selviytymismenetelmiä, fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia, oppilaiden kokemusta koulun ilmapiiristä sekä heidän koulumenestystään. Tutkimuksen aineisto kerättiin kyselylomakkeella. Fyysistä hyvinvointia käsittelevät kysymykset käsittelivät oppilaan väsymyksen tunnetta sekä muita fyysisiä oireita. Nämä so-pivat Konun (2002) hyvinvointimallin terveydentila-osion määritelmään. Psykkisen hyvinvoinnin selvittämiseksi kysyttiin oppilaiden tunteista koulua kohtaan. Tutkimuksen johtopäätöksiä oli, että koulun valitsemilla arvoilla sekä opettajien asenteilla oppilaita kohtaan on vaikutusta oppilaiden optimistiseen elämänasenteeseen, fyysiseen ja psyykkiseen hyvinvointiin sekä heidän koulumenestyksensä (Ruus ym. 2007).

Tupakointi rentouttaa polttamisen aikana, mutta lisää stressiä tupakoinnin välissä. Rentoutuminen johtuu suurelta osin puutostilan aiheuttaman stressin ja ärsyyntymisen vähentymisestä. (Parrott 1998.) Tupakoinnilla on siis terveyttä vähentävä vaikutus. Alkoholien negatiiviset vaikutukset terveyteen näkyvät jo nuorilla. Alkoholien käyttävillä nuorilla maksa-arvot olivat selvästi koholla kontrolliryhmään verrattuna. Heillä havaittiin myös ruokahaluttomuutta sekä huomattavasti enemmän ihottumaa kuin kontrolliryhmällä. (Arria ym. 1995.)

3 Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimuskysymykset

Tutkimuksen tarkoitus on kuvata koulumenestystä, kouluhyvinvointia ja kouluviihtyvyyttä sekä niiden välisiä suhteita. Aineisto on valtakunnallisen Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen teettämä kouluterveyskysely vuodelta 2011. Vastaajina oli 46617 peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilasta.

Tämä tutkimus voi antaa tietoa myös siitä, miten oppilaat saataisiin menestymään koulussa nykyistä paremmin. Se on perimmäinen motiivini tämän tutkimuksen tekemiseen ja tärkeää ammatti-identiteettini kannalta.

Tutkimukselle on annettu seuraavat tutkimuskysymykset:

1. Millainen on peruskoulun 8. – 9. luokkalaisten koulumenestys?
2. Millainen on peruskoulun 8. – 9. luokkalaisten kouluviihtyvyy?
3. Millainen on peruskoulun 8. – 9. luokkalaisten kouluhyvinvointi?
4. Millainen on kouluviihtyvyyden ja taustatekijöiden välinen yhteys?
5. Millainen on koulumenestyksen ja taustatekijöiden välinen yhteys?
6. Millainen on koulumenestyksen ja kouluviihtyvyyden välinen yhteys?
7. Millainen on koulumenestyksen ja kouluhyvinvoinnin välinen yhteys?

4 Tutkimuksen toteutus

Tässä osiossa kuvailen aluksi aineistoa sekä siitä tutkimukseen valittuja muuttujia. Lisäksi kerron millä tavalla muuttujia on käsitelty analysointia varten. Lopuksi avaen vielä analysoinnissa käytettyjä menetelmiä.

Kvantitatiivisella tutkimuksella yritetään saada objektiivista tietoa tutkimuskohteesta. Aineisto kerätään siten, että sitä voidaan analysoida tilastollisen analyysin keinoin. Johtopäätökset tehdään aineistosta saatujen lukujen perusteella. (Hirsjärvi & Huttunen 1995.)

4.1 Tutkimusaineisto ja tutkimushenkilöt

Tutkimuksen aineistona on kvantitatiivinen vuonna 2011 Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen teettämä terveystutkimus. Valmis julkisen laitoksen tuottama aineisto mahdollistaa suuren otoksen, josta voidaan tehdä pientä aineistoa laajempia yleistyksiä. Kysely on tehty Etelä-Suomea, Itä-Suomea ja Lappia lukuun ottamatta koko Suomessa Ahvenanmaa mukaan lukien. Kyselyssä kartoitettiin nuorten koulukokemuksia, fyysistä ja henkistä terveyttä sekä elämäntapoja. Kysymyslomakkeessa on yhteensä 103 monivalintakysymystä (liite 2). Vastaajat olivat peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisia sekä ammattikoulussa ja lukiossa 1. ja 2. vuotta opiskelevia nuoria. Peruskoululaisia vastaajia oli kyselyssä yhteensä 46997, joista 49,5% (23 278 vastaajaa) oli 8. luokkalaisia ja 50,5% (23 719 vastaajaa) oli 9. luokkalaisia. Peruskoulun 8. ja 9. luokkien osalta aineiston kattavuus oli 81% (Tilastokeskus).

Tähän tutkimukseen aineistosta on valittu mukaan 8. ja 9. luokan oppilaat, koska heillä on yhteinen opetushallituksen laatima opetussuunnitelma ja he kuuluvat opetusvelvollisuuden piiriin. Toinen perustelu rajaukselle on se, että tutkimuksella halutaan saada apua peruskoululaisten koulumenestyksen parantamiseen, jotta heillä olisi paremmat mahdollisuudet saada jatko-opiskelupaikka haluamaltaan alalta ja oppilaitoksesta.

Tutkimukseen on valittu kyselystä taustamuuttujiksi vastaajan luokka-aste ja sukupuoli. Koulumenestystä kuvaamaan on valittu kaikkien aineiden keskiarvo. Koska peruskoulun on tarkoitus olla yleissivistävä, eli oppilaat eivät erikoistu tiettyihin oppiaineisiin (POPS 2004), on koulumenestyksen mittaamiseen perusteltua käyttää kaikkien aineiden keskiarvoa.

Kouluviihtyvyyttä on mitattu kysymyksellä "Mitä pidät koulunkäynnistä tällä hetkellä?" (kysymys 4, liite 2). Kysymykseen on neljä vastausvaihtoehtoa, joissa 1 on "en pidä koulunkäynnistä lainkaan" ja 4 tarkoittaa "pidän koulunkäynnistä hyvin paljon". Neliluokkaista muuttujaa käyttämällä vastaaja pakotetaan olemaan jotain mieltä asiasta (Vilka 2007). Tietokantaan asteikko on laitettu käänteisessä järjestyksessä, jolloin muun muassa korrelaatiokertoimet näkyvät SPSS:ssä päinvastaisina. Analyysiä varten asteikko on käännetty samansuuntaiseksi muiden muuttujien kanssa, eli ensimmäinen luokka tarkoittaa "pidän koulunkäynnistä hyvin paljon".

Kouluhyvinvointia on mitattu 25 eri kysymyksellä. Hyvinvointimuuttujat liittyvät aina yhteen Konun (2002) koulun hyvinvointimallin osa-alueeseen. Osa-alueista on tehty summamuuttujat, joista on lopuksi laskettu yksi kouluhyvinvointisummamuuttuja. Hyvinvoinnin osa-alueiden summamuuttujat on tehty sen vuoksi, ettei jokin osa-alue pääsisi suuremmalla muuttujamäärällä vääristämään tuloksia. Seuraavaksi esittelen hyvinvointia kartoittavat muuttujat osa-alueittain. Muuttujat on myös listattu osa-alueittain taulukkoon (Taulukko 1).

Itsensä toteuttamisen osa-alueita (*being*) on kartoitettu kuudella kysymyksellä. Kysymykset liittyvät oppilaan saamaan palautteeseen, kannustukseen ja rohkaisuun sekä mahdollisuuteen vaikuttaa asioihin. Vastaajan kokemus elämän sujumisesta tähän mennessä, tällä hetkellä ja odotukset tulevaisuudesta liittyvät hänen työnsä merkityksen- ja arvostuksen kokemuksiinsa. (Taulukko 1.)

Sosiaalisia suhteita (*loving*) on kuvattu neljällä kysymyksellä. Kysymykset kartoittavat opettaja-oppilassuhdetta, oppimisilmapiiriä, vastaajan ystävyyssuhteita, kokemusta tasapuolisesta kohtelusta sekä kiusaamiskokemuksia.

Terveydentilaa (*loving*) on kuvattu neljällä kysymyksellä. Tupakointi ja alkoholin käyttö ovat muuttujia, joiden korrelaatio terveydentilaan on negatiivinen. Riittävä liikunta edesauttaa terveyttä. Nämä kolme muuttujaa ovat terveyttä objektiivisesti mittaavia. Oppilaan oma kokemus terveydestä on subjektiivinen mittari. (Taulukko 1.)

Fyysiset asiat (*having*) on kartoitettu 12 kysymyksellä. Kahdeksan kysymystä kuvaa oppilaan kokemusta mahdollisista negatiivisista olosuhteista. Neljä kysymystä kartoittaa kuinka helpoksi oppilaat kokevat terveydellisten palveluiden saamisen koulussa. (Taulukko 1.)

Taulukko 1. Hyvinvointia kuvaavat muuttujat osa-alueittain

Itsensätoteuttaminen		Fyysiset asiat	
7.1	Opettajat rohkaisevat minua ilmaisemaan oman mielipiteeni oppitunneilla	9.1	Haittaavatko seuraavat seikat työskentelyäsi koulussa? Opiskelutilojen ahtaus
7.7	Luokan ilmapiiri on sellainen, että uskallan vapaasti ilmaista mielipiteeni	9.2	Melu, kaiku
7.8	Oppilaiden mielipiteet otetaan huomioon koulutyön kehittämisessä	9.3	Sopimaton valaistus
25	Miten suhtaudut tulevaisuuteen	9.4	Huono ilmanvaihto tai huoneilma
26	Miten katsot elämäsi sujuneen	9.5	Lämpötila (kuumuus, kylmyys, veto)
27	Miten tyytyväiseksi tai tyytymättömäksi tunnet itsesi?	9.6	Likaisuus, pölyisyys
Sosiaaliset suhteet		9.7	Epämukavat työtuolit tai -pöydät
7.4	Opettajat kohtelevat meitä oppilaita oikeudenmukaisesti	9.8	Huonot sosiaalitilat (WC, pukeutumis- ja peseytymistilat)
7.5	Luokkani oppilaat viihtyvät hyvin yhdessä	21.1	Jos haluaisit mennä koulusi Terveydenhoitajan vastaanotolle, miten helppo sinne on mielestäsi päästä?

14	Kuinka usein Sinua on kiusattu koulussa tämän LUKUKAUDEN aikana?	21.2 Lääkärin vastaanotolle
95	Onko Sinulla tällä hetkellä todella läheistä ystävää, jonka kanssa voit keskustella luottamuksellisesti lähes kaikista omista asioistasi?	21.3 Kuraattorin vastaanotolle
Terveydentila		21.4 Psykologin vastaanotolle
18	Mitä mieltä olet terveydentilastasi? Onko se	
52	Mikä seuraavista vaihtoehdoista kuvaa parhaiten NYKYISTÄ TUPAKOINTIASI?	
62	Kuinka usein kaiken kaikkiaan käytät alkoholia, esimerkiksi puoli pulloa keskiolutta tai enemmän?	
72	Kuinka usein harrastat urheilua tai liikuntaa vapaa-aikanasi vähintään PUOLEN TUNNIN ajan?	

4.2 Tutkimusaineiston käsittely

Osa-alueiden muuttujista on tehty summamuuttujat laskemalla muuttujista ensiksi Z-arvo, jolla muuttujat on saatu samalle asteikolle. Tuloksena oli neljä hyvinvoinnin osa-alueen muuttujaa, joiden arvot olivat välillä 1–5. Osa-alueista muodostettiin yksi kouluhyvinvointimuuttuja, joka jaettiin kahteen luokkaan: hyvinvoivat (1–2,50) ja huonosti voivat (3–5). Luokista hieman yli puolet päätyi jälkimmäiseen ryhmään siksi, että kyselyssä oli viisiluokkaisia muuttujia, joissa keskimäinen vastaus oli negatiivinen, esimerkiksi ”Miten suhtaudut tulevaisuuteen?” –kysymyksen kolmas vaihtoehto oli: ”Tulevaisuus tuntuu minusta melko masentavalta” (liite 2). Jaottelulla otettiin huomioon tämä kysymysten aiheuttama kallistuma.

Aineistoa on analysoitu tilastollisilla menetelmillä. Jokaisesta muuttujasta on laskettu keskiarvo, ja tiedot on laitettu taulukkoon graafiseen esitysmuotoon, jotta niitä olisi helpompi tarkastella (liite 3). Tämän jälkeen koulumenestyksen, kouluviihtyvyyden ja kouluhyvinvoinnin muuttujista sekä taustamuuttujista on tehty frekvenssianalyysi sekä ristiintaulukointi. Tuloksista on tarkasteltu Pearsonin korrelaatiokerrointa mahdollisten korrelaatioiden löytämiseksi.

4.3 Luotettavuus

Tämän tutkimuksen validiteettiin liittyy otoksen suuruus, joka oli 81% Suomen peruskoulujen 8. ja 9. luokkalaisten kokonaisjoukosta (Tilastokeskus). Otoksen koko oli siis riittävän suuri. Lisäksi tutkimuksen kuvaavuuteen voi vaikuttaa se, millä paikkakunnilla kysely tehtiin. Tässä tutkimuksessa ei tutkittu paikkakuntien välisiä eroja.

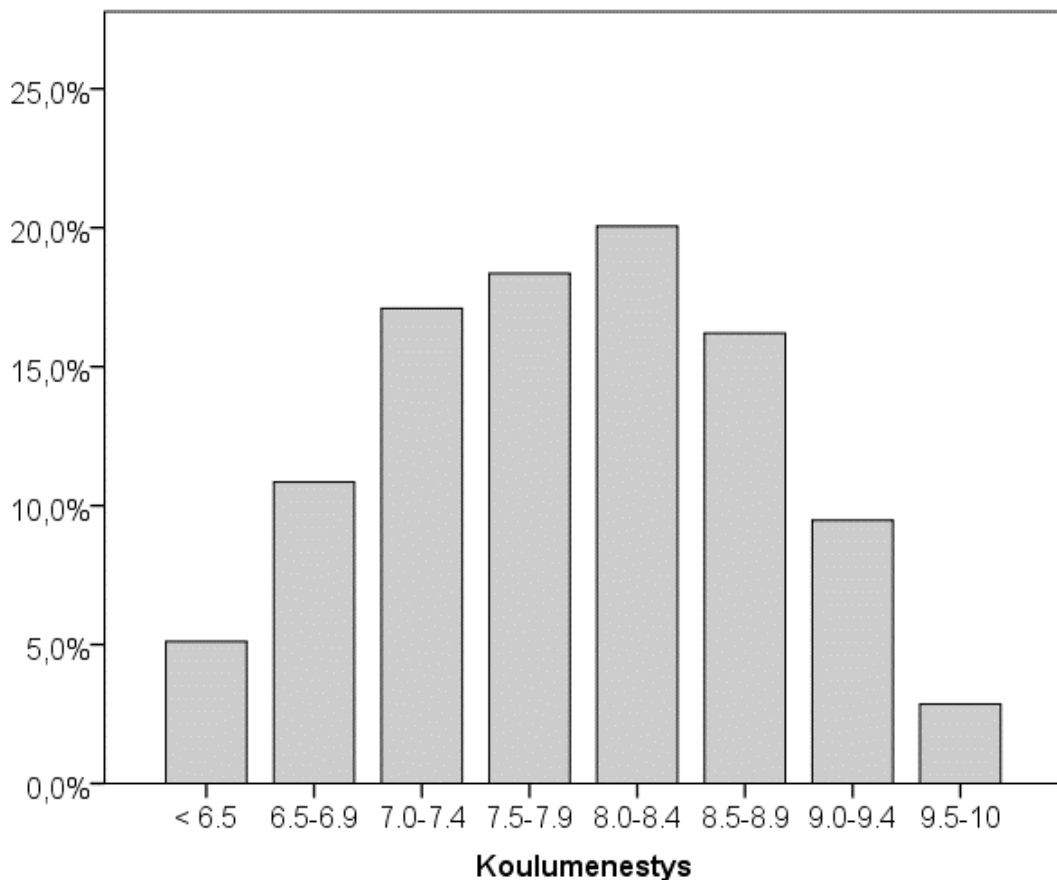
Reliabiliteettiin vaikuttaa tässä tutkimuksessa aineiston keräämistapa. Kysely on yksi tapa kerätä aineisto kvantitatiiviseen tutkimukseen. Sen toteuttamisessa on useita vaiheita, joissa aineistoon voi tulla virheitä. Kyselyn etuna on se, että sillä saadaan kerättyä suuri otos ja itse kyselyn teettäminen ei vie tutkijan aikaa. Negatiivisia puolia kyselyn käyttämisessä aineistonkeruumenetelmänä ovat se, että tutkijalla ei ole tietoa vastausten todenperäisyydestä, ovatko vastaajat ymmärtäneet kysymykset ja ylipäätään vastaajien motivointi kysymyslomakkeen täyttämiseen. Kysymyslomakkeen kysymykset on voitu laatia vaikeasti ymmärrettävästi. Tutkija voi myös vaikuttaa tutkimuksen tuloksiin laatimalla kysymykset siten, että ne ohjaavat vastaamaan tietyllä tavalla. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007) Tässä kyselyssä vastauksiin on voinut vaikuttaa esimerkiksi vastausajankohta ja vastauspaikka. Vastattiinko kyselyyn kotona vai koulussa ja oliko vastaaja väsynyt tai nälkäinen? Esimerkiksi kaikkien aineiden keskiarvo – kohdassa vastaus voi olla virheellinen laskuvirheen, huonon arvosanan häpeän tai pilailun vuoksi. Näin suuressa aineistossa yksittäiset virheet eivät kuitenkaan vaikuta tulokseen merkittävästi.

Tämän tutkimuksen tuloksia tarkasteltaessa on otettava huomioon, että tarkasteltavien tekijöiden lisäksi on olemassa muita koulumenestykseen yhteydessä olevia tekijöitä. Tällaiset tekijät voivat olla hyvinvointinäkökulman ulkopuolella tai ne voivat myös vaikuttaa mukaan valittuihin muuttujiin ennalta odottamattomalla tavalla. Ne voivat myös aiheuttaa vääristymiä tuloksiin, mutta koska ihmiselämä on kompleksi kokonaisuus, niitä ei voida poistaa, vaan ne täytyy vain hyväksyä ja ottaa huomioon tulkintoja tehdessä.

5 Tutkimustulokset

5.1 Koulumenestys

Koulumenestys on luokiteltu aineistossa kahdeksaan osaan, missä 1 on <6,5 ja 8 on 9,5–10 (Kuvio 2). Kyselyyn vastanneiden kouluarvosanojen moodi oli 5, mikä tarkoittaa, että se on arvosanojen 8–8,4 kohdalla, eli opetushallituksen määrittelemien oppimistavoitteiden hyvän osaamisen kohdalla ja hieman sen yläpuolella (POPS 2004). Hyvän taitotason saavuttaneiden luokka on siis suurin. Otoksen keskiarvo oli 4,38, mikä tarkoittaa, että keskiarvo on hieman arvosanan kahdeksan alapuolella. Koulumenestyksessä ei ole merkittävää vinoumaa (vinous = -0,022), mutta huipukkuus on negatiivinen (kurtoosi = -0,752), eli normaalijakaumaan verrattuna arvoja on enemmän keskikohdan ulkopuolella. Hyvän taitotason saavuttaneita ja sen ylittäneitä oli yhteensä 48,6%. Hieman yli puolet jäi siis hyvän taitotason alapuolelle.

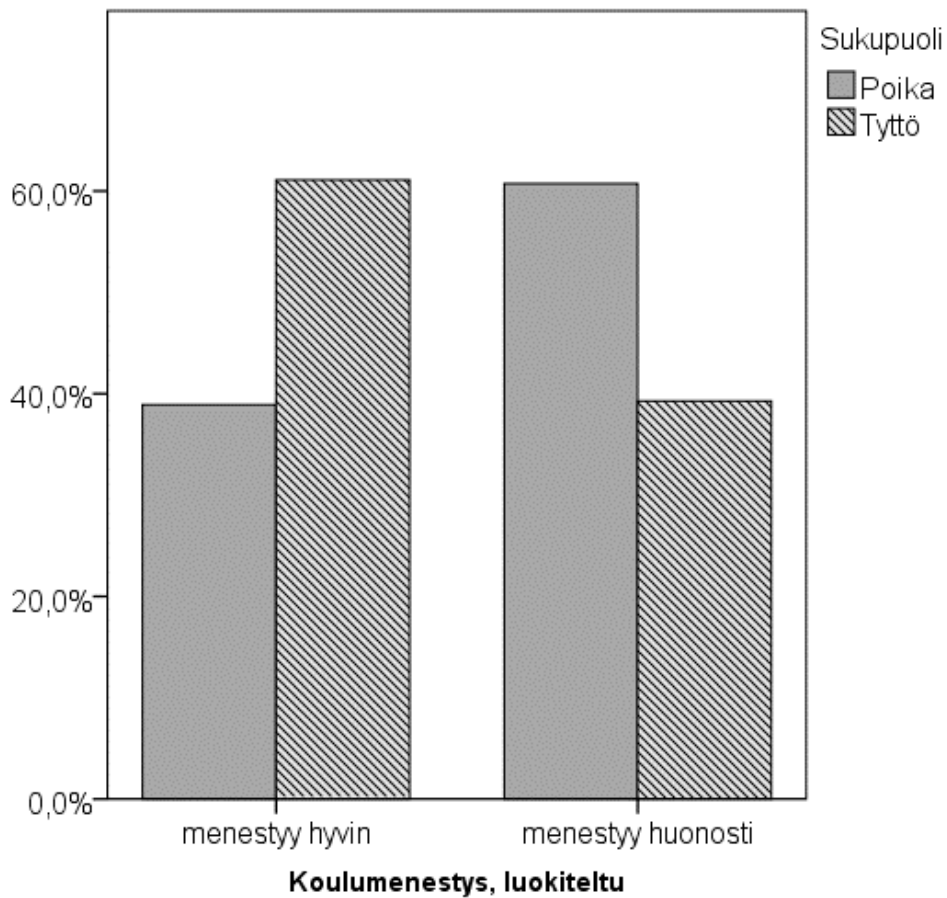

Kuvio 2. 8. ja 9. luokkalaisten koulumenestys

Jatkoanalyysiä varten koulumenestysmuuttuja on edelleen luokiteltu hyvin koulussa menestyviin ja huonosti koulussa menestyviin. Jako on tehty arvosanan kahdeksan kohdalta. Muuttuja on lisäksi käännetty niin, että hyvin menestyvät ovat ensimmäinen luokka ja huonosti menestyvät toinen luokka, jolloin kaikki tutkimuksessa käsiteltävät muuttujat ovat samansuuntaisia.

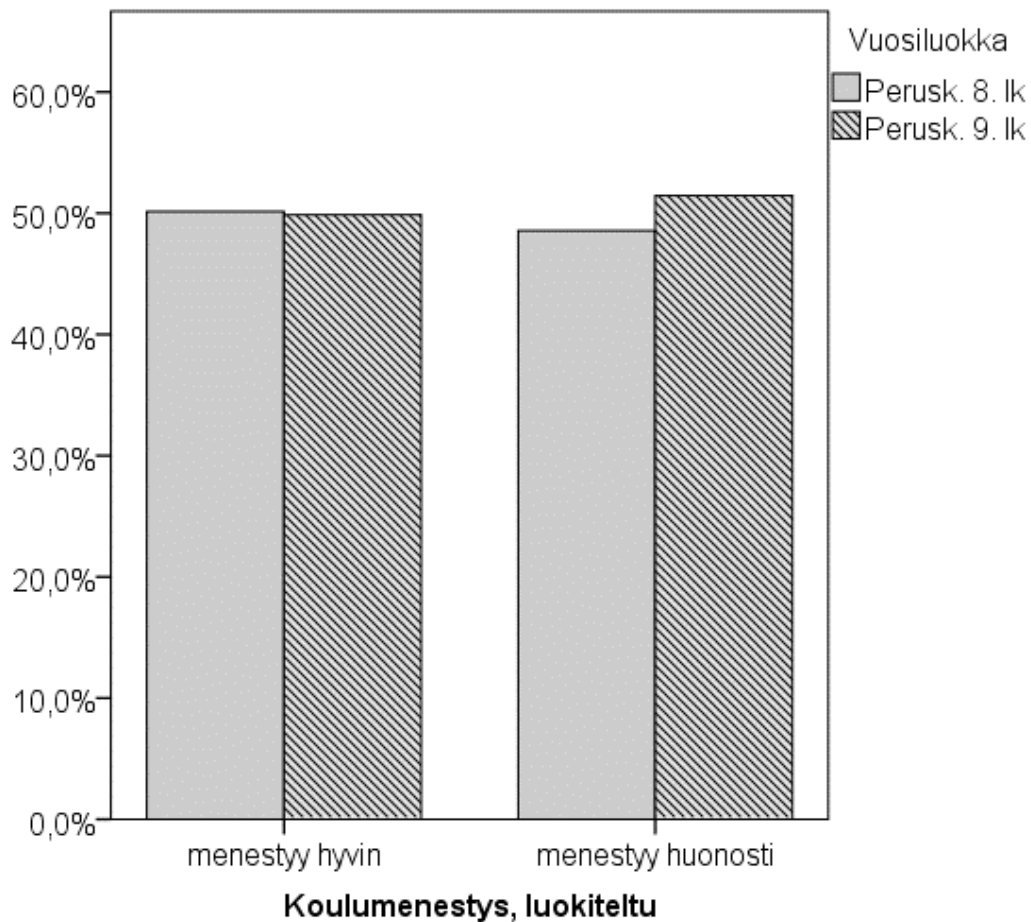
Tässä aineistossa tytöt menestyvät koulussa poikia paremmin. Maqsud ym. (1997) tutkimuksessa pojat olivat tyttöjä parempia matematiikassa, mutta englannin kielen osaamisessa sukupuolien välillä ei ollut eroa. Tämän aineiston perusteella ei nähdä yksittäisten aineiden sukupuolieroja, mutta siitä nähdään, että kaikki aineet mukaan luettuna tytöt menestyvät poikia paremmin.

Luokitellussa keskiarvomuuttujassa heikosti menestyvistä on poikia 60,7% ja tyttöjä 39,3%. Hyvin menestyneistä poikia on 38,9% ja tyttöjä 61,1%. Suhdeluvut olivat heikoimmin ja kiitettävästi menestyneiden kohdalla jakautuneet sukupuolittain lähes päinvastoin. Sukupuolen ja koulumenestyksen välinen yhteys oli kuitenkin heikko ($r = -0,218$ ja $p < 0,01$). Tämä voi johtua siitä, että muuttujien välinen yhteys ei ole monotoninen (Hauke & Kossowski 2011). (Kuvio 3.)

Kuvio 3. Koulumenestys sukupuolittain jaoteltuna

Vuosiluokan ja koulumenestyksen välillä ei löytynyt suuria eroja. Suurimmat erot olivat huonosti menestyvien kohdalla. Heikosti menestyviä oli 9. luokalla 2,8 prosenttiyksikköä enemmän kuin 8. luokalla. Hyvin menestyvien välillä ero oli 0,2%. Vuosiluokan ja koulumenestyksen väliltä ei löytynyt tilastollista yhteyttä ($r = 0,016$ ja $p < 0,01$) (Kuvio 4.)

Kuvio 4. Koulumenestys vuosiluokittain jaoteltuna

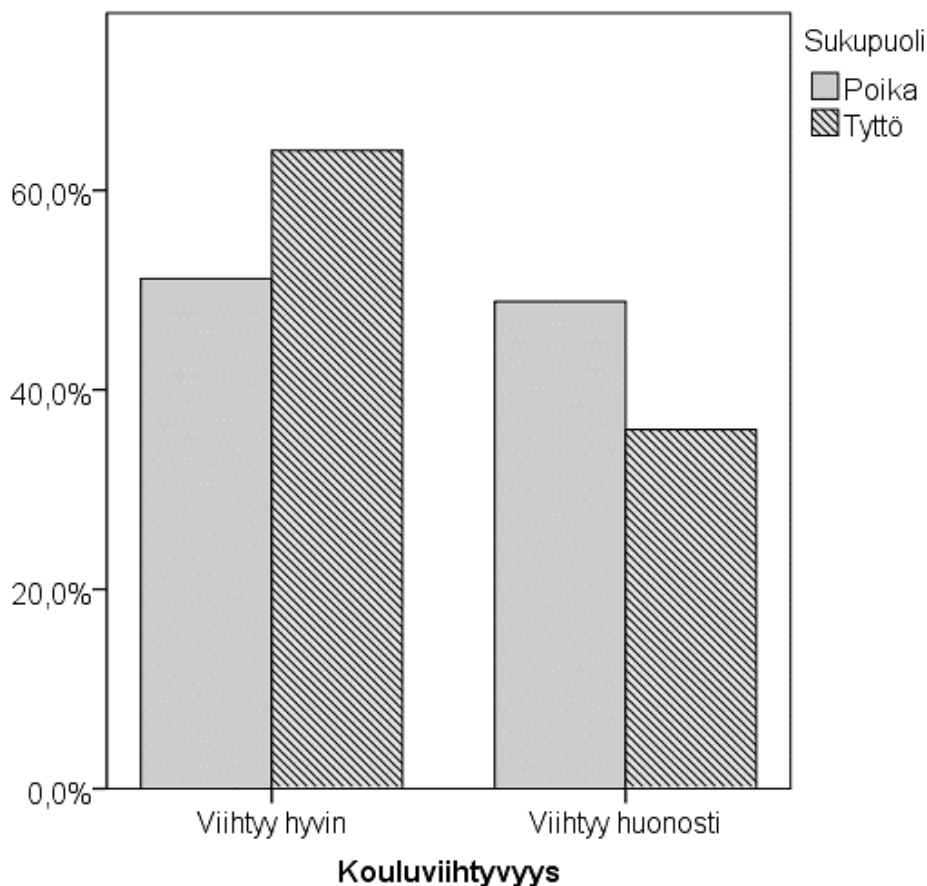
Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellään yläluokkien tavoitteet yleisesti 6–9 –luokille (POPS 2004). Opetussuunnitelma ei siis aiheuta eroja oppilaiden koulumenestyksessä kahdeksannen ja yhdeksännen luokan välillä. Tästä voidaan päätellä, että myöskään oppilaiden motivaatiossa, unen laadussa, läsnäolossa, älykkyydessä, opetuksessa tai arvioinnissa ei tapahdu merkittäviä muutoksia vuosiluokkien välillä.

5.2 Kouluviihtyvyys

Kouluviihtyvyysmuuttuja on neliportainen, joten vastaajilla ei ole ollut mahdollista valita neutraalia vaihtoehtoa. Muuttuja luokiteltiin analysointia varten hyvin- ja huonosti viihtyviin, jotta vastaajien taipumus liioitella tai vähätellä mielipiteitä ei vaikuttaisi tuloksiin (Seymour 2012). 8. ja 9. luokan oppilaista 57,4% viihtyi koulussa hyvin ja 42,4% viihtyi huonosti. Tästä voidaan tehdä johtopäätös, että

enemmistö oppilaista viihtyy koulussa, joten asiat ovat hyvin. Toisaalta voidaan kysyä, miksi näin suuri osa oppilaista ei viihdy koulussa, ja mitä asian parantamiseksi voitaisiin tehdä.

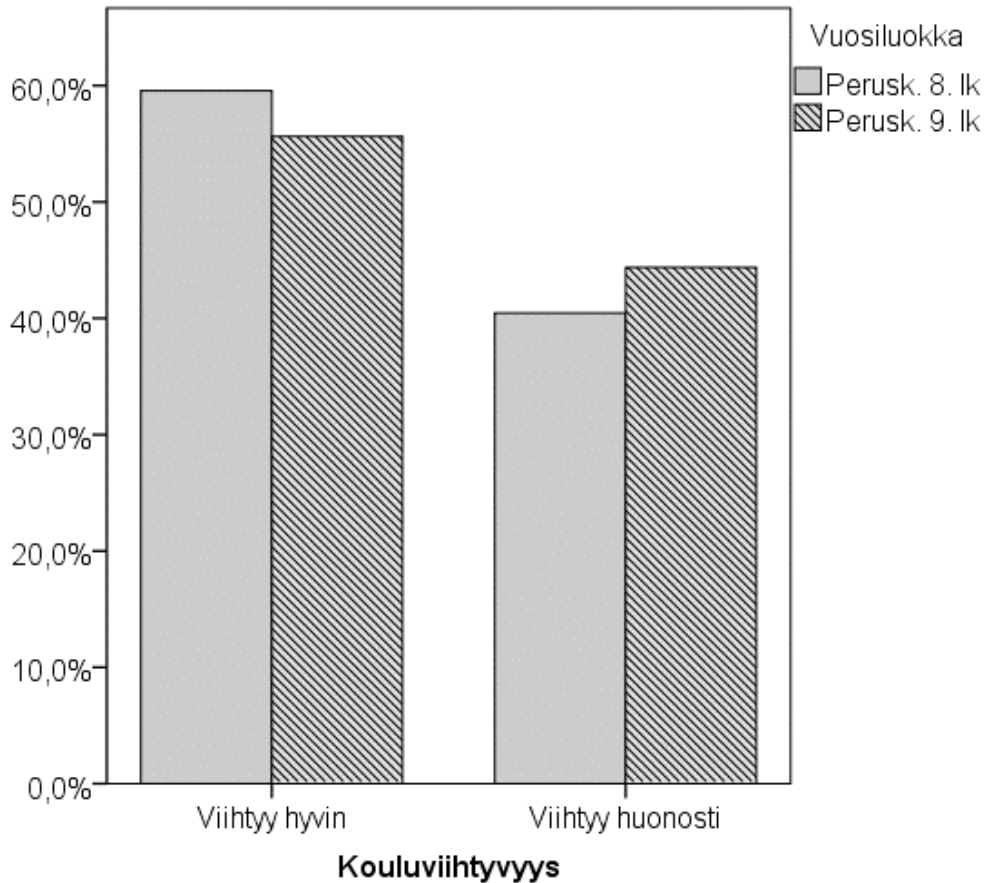
Kouluhyvinvoinnin ja sukupuolen välillä on heikko tilastollisesti merkitsevä yhteys ($r = -0,130$ ja $p < 0,01$). Tytöistä lähes kaksi kolmasosaa (64,0%) viihtyy koulussa hyvin, kun taas pojista noin puolet (51,1%) viihtyy koulussa hyvin ja puolet huonosti. Vaikka yhteys on tilastollisesti heikko, niin jakaumien perusteella voidaan havaita, että poikiin verrattuna suurempi osa tytöistä viihtyy koulussa hyvin. (Kuva 5.)

Kuvio 5. Kouluviihtyvyys sukupuolittain jaoteltuna

Kouluviihtyvyyden ja vuosiluokan väliltä ei löytynyt tilastollista yhteyttä ($r = 0,040$ ja $p < 0,01$). Jakaumatietojen perusteella 9. luokkalaisista viihtyy huonosti 3,9%

enemmän kuin 8. luokkalaisista (Kuvio 6). Mitään syytä tällaiselle pienelle erolle ei tässä tutkimuksessa löydy.

Kuvio 6. Kouluviihtyvyys vuosiluokittain jaoteltuna

5.3 Kouluhyvinvointi

Kouluhyvinvointia kuvaava neljästä osa-alueesta laskettu summamuuttuja on jaettu kahteen luokkaan, hyvin voiviin ja huonosti voiviin oppilaisiin. Summamuuttujaa laskettaessa tyhjiä vastauksia antaneet ovat tipahaneet aineistosta pois. Kouluhyvinvoinnissa vastaajia on mukana yhteensä 40 843, eli poisjääneitä on 5774 vastaajaa. Vastaajista 81,9% voi aineiston perusteella koulussa hyvin. Tarkempien tulosten saamiseksi osa-alueita tutkittiin vielä erikseen. Osa-alueiden summamuuttujat ovat asteikolla yhdestä viiteen, joten niistä löytyy tarkempaa tietoa kuin kouluhyvinvointimuuttujasta.

Osa-alueita tarkasteltaessa voidaan nähdä, että huonosti voivien oppilaiden suurin joukko on asteikon keskellä. Huonosti voivat eivät siis ole erityisen huonosti voivia. Neljästä osa-alueesta heikoin on fyysisten asioiden osa-alue, jossa huonosti voivien kategoriassa on 15,9% kahdesta positiivisimmasta luokasta ja 31,2% kahdesta negatiivisimmasta luokasta. Aineiston perusteella lähimpänä negatiivista ääripäätä on siis fyysisten asioiden osa-alue. Lähimpänä positiivista ääripäätä on itsensä toteuttamisen osa-alue, jossa hyvin voivien kategoriaan kuuluvista 91,7% on kahdesta positiivisimmasta luokasta.

Terveystilan osa-alueella hyvin voivien kategoriassa 80,8% on kahdesta positiivisimmasta luokasta. Huonosti voivien kategoriassa on vastaavasti 33,9% kahdesta negatiivisimmasta luokasta. Terveystilan jakauma on kallistunut positiiviseen suuntaan (0,716) ja huipukkuus on hieman negatiivinen (-0,091). Muuttujan keskihajonta on osa-alueista suurin (0,964). Terveystila on näiden tietojen perusteella eniten ääripäiden osa-alue, jossa muihin osa-alueisiin verrattuna vastaajat voivat useammin joko erittäin hyvin tai erittäin huonosti. (Taulukko 2.)

Taulukko 2. Kouluhyvinvoinnin osa-alueiden tunnuslukuja

	N	Keski- - arvo	Keski- hajonta	Vinous	Kurtoosi		
				Keskivirhe		Keskivirhe	
Fyysiset asiat	44059	2,43	,815	,359	,012	,234	,023
Sosiaaliset suhteet	45666	2,09	,854	,411	,011	-,132	,023
Terveystila	45677	2,05	,964	,716	,011	-,091	,023
Itsensätoteut- taminen	44502	2,03	,743	,851	,012	1,74	,023

Kouluhyvinvoinnin summamuuttujan ja vastaajan sukupuolen välillä ei ole tämän aineiston perusteella tilastollista yhteyttä ($r = 0,043$ ja $p < 0,01$). Myöskään vuosiluokan ja kouluhyvinvoinnin summamuuttujan välillä ei ollut havaittavaa yhteyttä ($r = 0,046$ ja $p < 0,01$). Kouluhyvinvointia osa-alueittain tarkasteltaessa havaittiin kuitenkin joitain yhteyksiä taustatekijöiden ja hyvinvoinnin välillä.

Fyysisten asioiden ja sukupuolen välillä on heikko tilastollinen yhteys ($r = 0,107$ ja $p < 0,01$). Pojat ovat aineiston perusteella hieman tyytyväisempiä koulun fyysisiin tiloihin sekä terveystalouteihin. Pojista 60,9% koki fyysiset asiat hyväksi tai erittäin hyväksi kun tytöistä yhtä tyytyväisiä oli hieman yli puolet (51,1%).

Toinen kouluhyvinvoinnin osa-alueen ja taustatekijän välinen heikko yhteys löytyi terveyden ja vuosiluokan väliltä ($r = 0,146$ ja $p < 0,01$). Kahdeksaluokkalaisista 77,7% sijoittui kahteen terveimpään viidennekseen. Yhdeksäluokkalaisista samalle terveysalueelle sijoittui 66,3%, eli 11,4% vähemmän. Tämä tulos voi selittyä muun muassa tupakoinnin ja alkoholin käytön lisääntymisellä vanhemmilla oppilailla (Rimpelä ym. 2003). Vaikka Rimpelä ym. (2003) tutkimuksessa todettiin tupakan ja alkoholin käytön olevan 16 vuotiailla suurempaa kuin 14 vuotiailla, niin voidaan olettaa, että käyttö lisääntyy jo 15 vuotiailla.

5.4 Kouluviihtyvyyden ja koulumenestyksen välinen yhteys

Aineiston perusteella muuttujien välillä on heikko yhteys ($r = 0,279$ ja $p < 0,01$). Tästä ei voida kuitenkaan päätellä onko muuttujien välillä kausaalisuhdetta, ja kumpaan suuntaan suhde olisi. Voi siis olla, että koulumenestys luo kouluviihtyvyyttä. Tämä tulos voi osaltaan selittää sukupuolten välisiä eroja kouluviihtyvyydessä, josta huomattiin, että tytöt viihtyvät koulussa poikia paremmin.

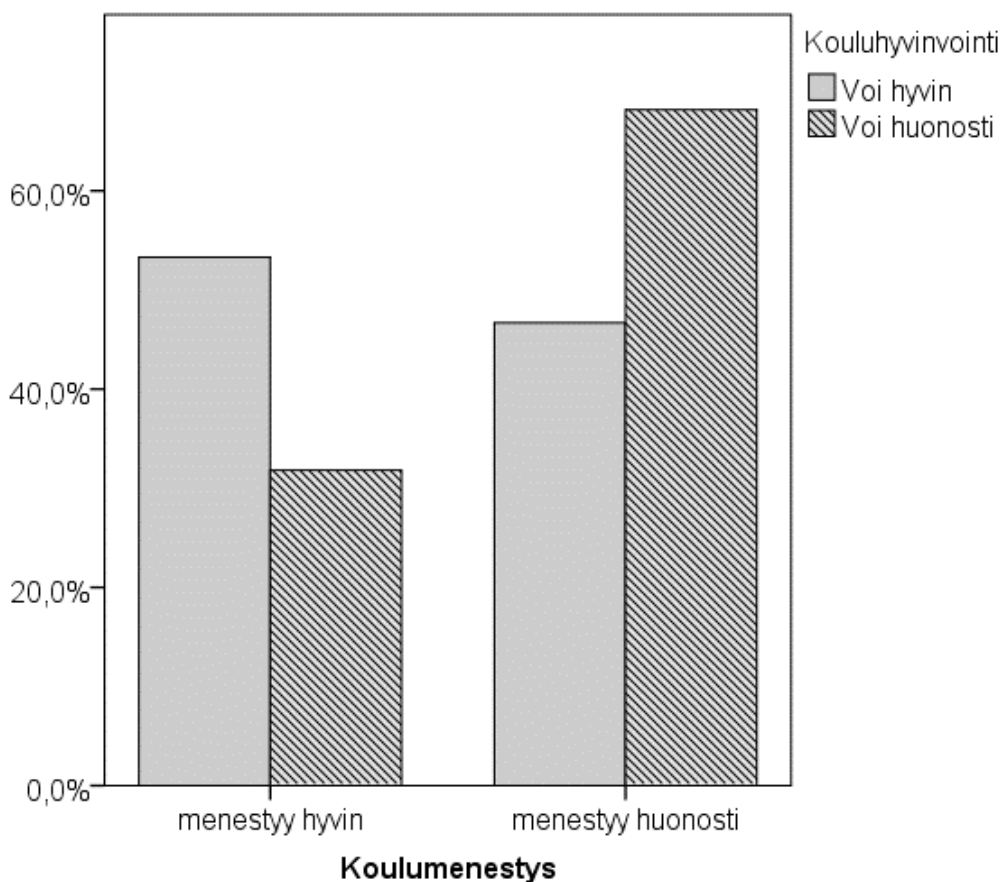
Tämä tulos ei vahvista ennako-oletusta opettajan ja oppilaan välisestä näkemyselästä, joka perustui Meltzer ym. (1998) löydökseen opettajan arvioinnin ja oppilaan kyvykkyyden kokemuksen välisestä erosta. Tulos on kuitenkin yhteneväinen Lyubomirsky, King ja Diener (2005) tulosten kanssa, joiden mukaan onnellisuudella ja menestymisellä on positiivinen yhteys. Tämän tutkimuksen yhteyden heikkous voi selittyä monella asialla. Voi olla, että kouluviihtyvyyden kokemus ei ole kovin merkittävä osa oppilaan onnellisuutta.

5.5 Kouluhyvinvoinnin ja koulumenestyksen välinen yhteys

Kouluhyvinvoinnin ja koulumenestyksen yhteyden tarkastelemiseksi kouluhyvinvoinnista on tehty summamuuttuja. Summamuuttuja on luotu siten, että aluksi eri

kouluhyvinvoinnin osa-alueisiin kuuluvista muuttujista laskettiin Z-arvo, jotta eri asteikoilla olevat muuttujat olisivat vertailukelpoisia keskenään. Sen jälkeen luotiin osa-alue –summamuuttujat, joista lopulta laskettiin koko kouluhyvinvoinnin summamuuttuja. Tämä prosessi tehtiin siksi, että eri osa-alueilla oli eri määrä sitä kartoitettavia muuttujia, jolloin suoraan summamuuttujan luominen olisi painottanut toisia osa-alueita enemmän. Nyt jokaisella osa-alueella on kouluhyvinvoinnin kannalta yhtä suuri painoarvo.

Kouluhyvinvoinnin ja koulumenestyksen välillä on aineiston perusteella heikko tilastollinen yhteys ($r = 0,165$ ja $p < 0,01$). Hyvin voivista 53,3% menestyy hyvin ja 46,7% menestyy huonosti. Huonosti voivista hyvin menestyviä on 31,8% ja huonosti menestyviä 68,2%. Tästä voidaan päätellä, että hyvinvointi ei takaa koulumenestystä, mutta huono hyvinvointi heikentää mahdollisuuksia menestyä koulussa. (Kuvio 7.)

Kuvio 7. Koulumenestys kouluhyvinvoinnin mukaan jaoteltuna

Osa-alueittain kouluhyvinvoinnin ja koulumenestyksen yhteyttä tarkasteltaessa voidaan nähdä selkeitä eroja yhteyksien vahvuuksissa. Fyysisillä asioilla ($r = -0,003$ ja $p < 0,01$) ja sosiaalisilla suhteilla ($r = 0,062$ ja $p < 0,01$) ei ole näiden tutkimustulosten perusteella yhteyttä koulumenestykseen.

Itsensätoteuttamisen ja koulumenestyksen välillä on heikko yhteys ($r = 0,139$ ja $p < 0,01$). Itsensätoteuttamiseen liittyy muun muassa itsetunto, jolla on todettu olevan yhteys koulumenestykseen (Baumeister ym. 2003). Myös opettajien asenteilla oppilaita kohtaan on todettu olevan yhteys oppilaiden koulumenestykseen (Ruus ym. 2007). Opettajien suhtautuminen oppilaisiin on yksi itsensätoteuttamisen osa (Konu 2002).

Vahvin yhteys koulumenestykseen on terveydentilalla ($r = 0,307$ ja $p < 0,01$). On mahdollista, että terveydentila ei itsessään ole näin selvästi yhteydessä koulumenestykseen, vaan selittävänä tekijänä on summamuuttujaan mukaan otettu tupakointi, jolla on todettu olevan yhteys koulumenestykseen sosiaalisen ulottuvuuden kautta. Oppilaat, jotka menestyvät heikosti koulussa, polttavat useammin tupakkaa ja viettävät aikaa useammin sellaisten ystävien kanssa, jotka polttavat tupakkaa. (Pennanen 2012.)

Näiden tulosten perusteella voidaan päätellä, että huono kouluhyvinvointi kasvat-
taa mahdollisuutta huonosti menestymiseen. Lisäksi itsensätoteuttamisen osa-
alueen yhteys koulumenestykseen antaa viitteitä siihen, että antamalla arvos-
tusta oppilaan tekemästä työstä, kannustamalla, rohkaisemalla, ohjaamalla ja oi-
keanlaista palautetta antamalla on mahdollista vaikuttaa oppilaiden koulumenes-
tykseen. Samanlaisia tuloksia on käänteisesti löytänyt myös Pakarinen ym.
(2014), jossa mainitaan opettajan antaman emotionaalisen tuen puutteen lisää-
vän oppilaiden avuttomuutta.

6 Yhteenveto ja pohdinta

Tämän tutkimuksen tulokset voidaan yleistää suomalaisen koulujärjestelmän yläkoulun oppilaisiin, koska kaikki peruskoulut toimivat saman perusopetussuunnitelman mukaisesti ja laajalta alueelta kerätty aineisto kattaa suuren osan oppilaista. Opettajalla on kuitenkin vapaus tehdä asioita opetussuunnitelman puitteissa omalla tavallaan, jolloin yksittäisissä luokissa tulokset eivät välttämättä ole päteviä.

Aineiston perusteella peruskoulun yläluokkien oppilaista alle puolet saavutti hyvän taitotason. Jos perusopetus koetaan tärkeäksi, on tämä liian pieni luku, vaikka jakauman suurin joukko olikin hyvän taitotason kohdalla. Luokka-asteella ei ollut aineiston perusteella yhteyttä koulumenestykseen. Sukupuolen mukaan koulumenestystä tarkasteltaessa huomattiin, että tytöt menestyivät koulussa poikia paremmin. Tytöt myös viihtyivät koulussa paremmin kuin pojat. Tämän perusteella näyttäisi siltä, että koulujärjestelmä sopii jostain syystä paremmin tytöille kuin pojille. Aiheesta voisi olla hyvä tehdä jatkotutkimus, jossa kartoitettaisiin syitä näille tuloksille.

Kokonaisuutena kouluhyvinvoinnin yhteyttä koulumenestykseen tarkasteltaessa oli huomattavissa, että huonosti voivilla koulumenestys oli heikompaa. Hyvinvointi ei kuitenkaan ollut tae hyvästä koulumenestyksestä. Tämän tutkimuksen tulos oli samansuuntainen, mutta ei yhtä vahva kuin Lyubomirsky ym. (2005) tutkimustulos, jonka mukaan onnellisuuden ja menestyksen välillä on korrelaatio. Toisaalta Lyubomirsky ym. (2005) kuvailivat asioiden välistä suhdetta niin, että onnellisuus edelsi monia onnistumisia. Tämän tutkimuksen tuloksista huomattiin, että huonosti voivista suurempi osa menestyi huonosti, joten voisi ajatella, että Lyubomirsky ym. (2005) tutkimuksessakin on löydetty tämä onnellisuuden mahdollistama onnistuminen, mikä ei silti ole aina tae menestymiselle. Samanlaista

teoriaa tuki Prillerman ym. (1989) löydökset stressin ja selviytymiskeinojen yhteydestä koulumenestykseen. Paljon stressiä kokevat ja sen kanssa huonosti selviytyvät eivät menestyneet koulussa yhtä hyvin kuin muut.

Osa-alueet tarjosivat tarkemman kuvan hyvinvoinnin ja koulumenestyksen yhteydestä. Fyysisillä asioilla sekä sosiaalisilla suhteilla ei ollut yhteyttä koulumenestykseen. Itsensä toteuttamisen osa-alueella sekä terveydentilan osa-alueella yhteys koulumenestykseen löytyi. Terveydentilan ja koulumenestyksen välinen yhteys oli osa-alueista vahvin. Tämä yhteys voi kuitenkin johtua muista kuin terveydellisistä syistä. Esimerkiksi tupakoinnin on tutkittu olevan yleisempää huonosti menestyvillä muun muassa sosiaalisista syistä (Pennanen 2012).

Itsensä toteuttamisen osa-alueen yhteys koulumenestykseen oli samansuuntainen aikaisempien tutkimusten kanssa, joissa on löydetty yhteys hyvän itsetunnon ja koulumenestyksen välillä (Baumeister ym. 2003) ja opettajan tarjoaman emotionaalisen tuen ja oppilaan kokeman avuttomuuden välillä (Pakarinen ym. 2014). Avuton oppilas ei mahdollisesti uskalla tarttua haasteisiin oppitunneilla, jolloin oppiminen kärsii. Libbey (2004) mukaan oppilaat, jotka kokevat saavansa tukea opettajalta voivat terveydellisesti paremmin ja menestyvät koulussa paremmin.

Näiden perusteella voidaan olettaa, että opettajan ja kouluympäristön tulisi oppimistulosten optimoimiseksi olla sellaisia, joissa oppilaan on mahdollista turvallisesti kokeilla omia rajojaan ja esittää mielipiteitään, hän kokisi tekevänsä merkityksellisiä asioita ja saavansa arvostusta tekemästään työstä sekä saisi riittävästi mahdollisuuksia saada ohjausta, palautetta, kannustusta ja rohkaisua. Näihin asioihin voisi pyrkiä vaikuttamaan kuten Ruus ym. (2007) ehdottaa: koulun opettajakunnan toimintatavoilla ja asenteilla sekä koulun valitsemilla arvoilla. Lisäksi voisi panostaa sosiaalisten suhteiden osa-alueeseen esimerkiksi oppimisilmapiirin positiivisena pitämisellä sekä kiusaamiseen puuttumisella.

Tämän tutkimuksen perusteella fyysisillä asioilla, kuten koulutilojen ilmanlaadulla tai epämiellyttävillä työtuoleilla ei ollut yhteyttä koulumenestykseen. Fyysiset asiat on

tässä kartoitettu kysymällä oppilaiden omia kokemuksia, eli vastaukset olivat subjektiivisia. Näiden tulosten perusteella koulutiloihin panostamisesta ei olisi hyötyä oppimistulosten parantamisessa.

Tilastollisella analyysillä aineistosta löydettiin positiivinen yhteys koulumenestyksen ja oppilaan kokeman kouluviihtyvyyden välillä. Tämän perusteella ei voitu kuitenkaan sanoa, onko muuttujien välillä kausaalisuhdetta, eikä kumpaan suuntaan mahdollinen kausaalisuhde vaikuttaisi. On mahdollista, että kouluviihtyvyys on seurausta hyvästä koulumenestyksestä, kuten Maqsud ym. (1997) esittää itsetunnosta, mutta jos viihtyvyydellä on yhtään vaikutusta koulumenestykseen, olisi tärkeä kartoittaa mistä asioista oppilaiden kokema kouluviihtyvyys koostuu ja kehittää niitä. Lisäksi kouluviihtyvyys voidaan nähdä itseisarvona. Onko lasten kouluttaminen heille epämieluisassa paikassa järkevää? Jatkotutkimuksena voitaisiin tehdä pitkittäistutkimus, jossa katsottaisiin miten erilaiset kouluviihtyvyyteen vaikuttamaan pyrkivät muutokset vaikuttavat koulumenestykseen. Tutkimuksella voitaisiin muun muassa selvittää objektiivisesti fyysisten tilojen yhteyttä koulumenestykseen. Esimerkiksi opiskelun tutkiminen erilaisissa lämpötiloissa ja erilaisia työtuoleja ja –pöytiä käytettäessä voisi antaa tarkemman kuvan fyysisiin asioihin yhteydessä olevista tekijöistä.

Tässä tutkimuksessa ei tarkasteltu yksittäisten kaupunkien välisiä eroja, mutta siinä voisi olla aihetta jatkotutkimukselle, esimerkiksi Pohjoinen-Etelä tai Itä-Länsi –akseleiden kaupunkien erojen selvittämiseksi. Silloin voitaisiin havaita, jos erilaisilla kulttuureilla on yhteys oppimiseen ja koulunkäyntiin sekä kokemuksiin kouluviihtyvyydestä ja työmäärästä.

Tämän tutkimuksen aineistona olevaa THL:n kouluterveyskyselyä voisi kehittää niin, että nykyisten pitkittäistutkimuksen mahdollistavien tuloksien lisäksi vastaajilta kerättäisiin vastauksia aikaisemmista tutkimuksista kumpuaviin kysymyksiin. Esimerkiksi vanhempien sosioekonomisen statuksen yhteyttä koulumenestykseen on tutkittu ja se on löydetty (Sirin 2005). Tiedetään, että vanhempien koulu-

tustaso vaikuttaa lapsen näkemyksiin koulusta ja opiskelusta, mutta heidän osallistumisensa ja kiinnostuksensa lapsen koulutöihin voi myös olla tärkeä tekijä. Tämän selvittämiseen voisi saada aineiston esimerkiksi lisäämällä muutaman kysymyksen THL:n kouluterveyskyselyyn.

Lähteet

- Allardt, E. (1976). Hyvinvoinnin ulottuvuuksia. Porvoo: WSOY
- Allardt, E. (1993). Having, loving, being. An alternative to the Swedish model of welfare research [w:] M. Nussbaum, A. Sen, The quality of life.
- Arria, A. M., Dohey, M. A., Mezzich, A. C., Bukstein, O. G., & Van Thiel, D. H. (1995). Self-reported health problems and physical symptomatology in adolescent alcohol abusers. *Journal of Adolescent Health, 16*(3), 226-231.
- Baumeister, R. F., Campbell, J. D., Krueger, J. I., & Vohs, K. D. (2003). Does high self-esteem cause better performance, interpersonal success, happiness, or healthier lifestyles?. *Psychological science in the public interest, 4*(1), 1-44.
- Catalano, R. F., Oesterle, S., Fleming, C. B., & Hawkins, J. D. (2004). The importance of bonding to school for healthy development: Findings from the Social Development Research Group. *Journal of School Health, 74*(7), 252–261.
- Crosnoe, R., Johnson, M. K., & Elder, G. H. (2004). School Size and the Interpersonal Side of Education: An Examination of Race/Ethnicity and Organizational Context*. *Social Science Quarterly, 85*(5), 1259-1274.
- Currie, C. (2012). Social determinants of health and well-being among young people World Health Organization Regional Office for Europe Copenhagen.

- Duckworth, A. L., & Seligman, M. E. (2005). Self-discipline outdoes IQ in predicting academic performance of adolescents. *Psychological science*, 16(12), 939–944.
- Harinen, P., & Halme, J. (2012). Hyvä, paha koulu. Hyvinvointia hakemassa. UNICEF Suomi. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura verkkojulkaisuja, 56.
- Hauke, J. Kossowski, T. (2011). Comparisons of values of Pearson's and Spearman's correlation coefficients on the same sets of data. *Quaestiones Geographicae* 30(2), 87–93.
- Hill, L. G., & Werner, N. E. (2006). Affiliative motivation, school attachment, and aggression in school. *Psychology in the Schools*, 43(2), 231-246.
- Hirsjärvi, S., & Huttunen, J. (1995). Johdatus kasvatustieteeseen. Juva: WSOY.
- Hirsjärvi, S., Remes, P., & Sajavaara, P. (2007). Tutki ja kirjoita. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.
- Kantomaa M., Tammelin T., Ebeling H., Taanila A. (2010). Liikunnan yhteys nuorten tunne-elämän ja käyttäytymisen häiriöihin, koettuun terveyteen ja koulumenestykseen. *Liikunta & Tiede* 47(6), 30–37.
- Kupari, P., Välijärvi, J., Andersson, L., Arffman, I., Nissinen, K., Puhakka, E., & Vettenranta, J. (2013). PISA12 ensituloksia: Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2013: 20.
- Lamdin, D. J. (1996). Evidence of student attendance as an independent variable in education production functions. *The Journal of educational research*, 89(3), 155-162.

- Libbey, H. P. (2004). Measuring student relationships to school: Attachment, bonding, connectedness, and engagement. *Journal of School Health*, 74(7), 274-283.
- Lyubomirsky, S., King, L., & Diener, E. (2005). The benefits of frequent positive affect: does happiness lead to success?. *Psychological bulletin*, 131(6), 803.
- Maqsd, M. (1997). Effects of metacognitive skills and nonverbal ability on academic achievement of high school pupils. *Educational Psychology*, 17(4), 387-397.
- Meltzer, L., Roditi, B., Houser, R. F., & Perlman, M. (1998). Perceptions of academic strategies and competence in students with learning disabilities. *Journal of learning disabilities*, 31(5), 437-451.
- Mitra, S., Dangwal, R., Chatterjee, S., Jha, S., Bisht, R. S., & Kapur, P. (2005). Acquisition of computing literacy on shared public computers: Children and the "hole in the wall". *Australasian Journal of Educational Technology*, 21(3), 407-426.
- Morgan, A., & Ziglio, E. (2007). Revitalising the evidence base for public health: an assets model. *Promotion & Education*, 14(2 suppl), 17-22.
- Nordhagen, R., Nielsen, A., Stigum, H., & Köhler, L. (2005). Parental reported bullying among nordic children: a population-based study. *Child: care, health and development*, 31(6), 693-701.
- Pakarinen, E., Aunola, K., Kiuru, N., Lerkkanen, M. K., Poikkeus, A. M., Siekinen, M., & Nurmi, J. E. (2014). The Cross-lagged Associations between Classroom Interactions and Children's Achievement Behaviors. *Contemporary Educational Psychology*.

- Parrott, A. C. (1998). REVIEW Nesbitt's Paradox resolved? Stress and arousal modulation during cigarette smoking. *Addiction*, 93(1), 27-39.
- Patton, D. U., Woolley, M. E., & Hong, J. S. (2012). Exposure to violence, student fear, and low academic achievement: African American males in the critical transition to high school. *Children and Youth Services Review*, 34(2), 388-395.
- Pennanen, M. (2012). School achievement, family factors and smoking prevention: A three-year follow-up of a smoking prevention programme in Helsinki.
- PISA-tutkimus ja tulokset 2003. Saatavilla www-muodossa: <http://www.minedu.fi/pisa/2003.html?lang=fi>. (Luettu 17.7.2014.)
- POPS. (2004). Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004. Helsinki: Opetushallitus.
- Prillerman, S. L., Myers, H. F., & Smedley, B. D. (1989). Stress, well-being, and academic achievement in college. Black students: Psychosocial issues and academic achievement, 198–217.
- Rietveld, C. A., Medland, S. E., Derringer, J., Yang, J., Esko, T., Martin, N. W. & McMahon, G. (2013). GWAS of 126,559 individuals identifies genetic variants associated with educational attainment. *Science*, 340(6139), 1467–1471.
- Rimpelä, A., Rimpelä, A., Lintonen, T., Pere, L., Rainio, S., & Rimpelä, M. (2003). Nuorten terveystapatutkimus 2003: Tupakkatuotteiden ja päihteiden käytön muutokset 1977-2003. Stakes.

- Ruus, V. R., Veisson, M., Leino, M., Ots, L., Pallas, L., Sarv, E. S., & Veisson, A. (2007). STUDENTS' WELL-BEING, COPING, ACADEMIC SUCCESS, AND SCHOOL CLIMATE. *Social Behavior and Personality: an international journal*, 35(7), 919-936.
- Seymour, R. (Ed.). (2012). *Handbook of research methods on social entrepreneurship*. Edward Elgar Publishing.
- Shochet, I. M., Dadds, M. R., Ham, D., & Montague, R. (2006). School connect- edness is an underemphasized parameter in adolescent mental health: Results of a community prediction study. *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*, 35(2), 170-179.
- Sirin, S. R. (2005). Socioeconomic status and academic achievement: A meta- analytic review of research. *Review of educational research*, 75(3), 417–453.
- Tilastokeskus. Väestö iän (1-v.) ja sukupuolen mukaan alueittain 1980 – 2013. Saatavilla www-muodossa: http://193.166.171.75/Dialog/varval.asp?ma=050_vaerak_tau_104&ti=V%E4est%F6+i%E4n+%281%2Dv%2E%29+ja+sukupuolen+mukaan+alueit- tain+1980+%2D+2013&path=../Database/Stat- Fin/vrm/vaerak/&lang=3&multilang=fi. (Luettu 18.7.2014.)
- Urschitz, M. S., Guenther, A., Eggebrecht, E., Wolff, J., Urschitz-Duprat, P. M., Schlaud, M., & Poets, C. F. (2003). Snoring, intermittent hypoxia and academic performance in primary school children. *American Journal of respiratory and critical care medicine*, 168(4), 464-468.
- Vahtera, S. (2007). Optimistit opintiellä. Opinnoissaan menestyvien nuorten hy- vinvointi lukiosta jatko-opintoihin. *Jyväskylä studies in education, psychology and social research*, 310.

Vilkka, H. (2007). Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Tammi, 1(4).

Wilson, D. (2004). The interface of school climate and school connectedness and relationships with aggression and victimization. *Journal of School Health*, 74(7), 293–299.

Zimmerman, B. J., & Kitsantas, A. (2014). Comparing students' self-discipline and self-regulation measures and their prediction of academic achievement. *Contemporary Educational Psychology*, 39(2), 145-155.

Liitteet

Liite 1. Rantavitikan peruskoulun numeroarvioinnin kriteerit

Rantavitikan peruskoulu: Oppiaineiden numeroarvioinnin kriteerit luokille 3-9

Arvosana	10	9	8	7	6	5	4
Kriteeri ASENTEET	ERINOMAINEN Erittäin myönteinen, innostunut, avulias ja vastuuntuntoinen	KIITETTÄVÄ Hyvin myönteinen, sosiaalinen ja ottaa vastuuta	HYVÄ Myönteinen, yhteistyökykyinen ja pyrkii ottamaan vastuuta	TYDYTTÄVÄ Useimmiten myönteinen, joskus haluton	KOHTALAINEN Vaihteleva, epätarjoituksenmukaista toimintaa	VÄLTÄVÄ Useimmiten kielteinen	HYLÄTTY Kielteinen
TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMINEN	<ul style="list-style-type: none"> Saavuttanut tavoitteet loistavasti Kokeiden, suoritus- ja arviointien voittavien töiden ka 9-10 Tuntityöskentely erittäin aktiivista ja tavoitteellista 	<ul style="list-style-type: none"> Saavuttanut tavoitteet erittäin hyvin Kokeiden, suoritus- ja arviointien voittavien töiden ka 8-10 Tuntityöskentely aktiivista ja tavoitteellista 	<ul style="list-style-type: none"> Saavuttanut tavoitteet hyvin Kokeiden, suoritus- ja arviointien voittavien töiden ka 7-9 Tuntityöskentely on enimmäkseen aktiivista 	<ul style="list-style-type: none"> Saavuttanut miltei kaikki tavoitteet Kokeiden, suoritus- ja arviointien voittavien töiden ka 6-8 Tuntityöskentely on vaihtelevaa 	<ul style="list-style-type: none"> Saavuttanut joitakin tavoitteita Kokeiden, suoritus- ja arviointien voittavien töiden ka 5-7 Tuntityöskentely on harvoin aktiivista 	<ul style="list-style-type: none"> Saavuttanut pienen osan tavoitteista Kokeiden, suoritus- ja arviointien voittavien töiden ka 4-6 Tuntityöskentely on satunnaisia 	<ul style="list-style-type: none"> Tavoitteet on saavuttamatta Kokeiden, suoritus- ja arviointien voittavien töiden ka 4-5 Ei juuri osallistunut tuntityöskentelyyn
SOVELTAMINEN	Pystyy aina hyödyntämään ja soveltamaan oppimaansa töissään ja tehtävissään	Pystyy yleensä hyödyntämään ja soveltamaan oppimaansa töissään ja tehtävissään	Pystyy useimmiten soveltamaan oppimaansa	Pystyy joiltakin osin soveltamaan oppimaansa, mutta tarvitsee silloin talloin tukea	Pystyy vain harvoin soveltamaan oppimaansa ja tarvitsee melko paljon tukea	Pystyy vain harvoin soveltamaan oppimaansa ja tarvitsee paljon tukea	Ei pysty hyödyntämään eikä soveltamaan oppimaansa eikä suoriudu tehtävistä ilman tukea
HARRASTUNEISUUS	Harrastaa erittäin aktiivisesti ko. oppiainetta ja hankkii lisätietoja oma-aloitteisesti	Osoittaa usein harrastuneisuutta ja oma-aloitteisuutta	Osoittaa harrastuneisuutta ja oma-aloitteisuutta	Osoittaa ajoittain harrastuneisuutta ja oma-aloitteisuutta	Enimmäkseen välinpitämätön ja passiivinen	Välinpitämätön ja passiivinen	Täysin passiivinen

Liite 2. Kouluterveyskysely 2011

Kouluterveyskysely 2011

Terveyden ja hyvinvoinnin
laitos (THL)
Kouluterveyskysely
PL 30
00271 Helsinki

Tiedonkeruusta vastaa
tutkija
Riikka Puusniekka

Hci!

Kouluterveyskysely tehdään maaliskuussa 2011 peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaille sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoille. Kyselyllä kerätään tietoa oppilaiden koulukokemuksista, terveydestä ja elämäntavoista. Tuloksia hyödynnetään nuorille suunnattujen palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä.

Kysely tehdään nimettömästi ja luottamuksellisesti. Siihen vastaaminen on vapaaehtoista. Vastaustilanteen jälkeen lomakkeet suljetaan kirjjekuoreen, joka lähetetään tallennuskeskukseen. Tallennuksen jälkeen lomakkeet hävitetään.

Tutkimuksen tulokset valmistuvat vuoden 2011 loppuun mennessä. Valtakunnalliset ja maakuntakohtaiset tulokset esitellään internetsivuilla www.thl.fi/kouluterveyskysely. Koulu- ja kuntakohtaiset tulokset lähetetään niihin kuntiin, jotka tilaavat omat tuloksensa. Yksittäisten oppilaiden vastaukset eivät tule tuloksissa esiin.

Jos lomakkeessa esitetyt kysymykset jäävät askarruttamaan Sinua, keskustelethan niistä vanhempiesi tai jonkun muun aikuisen kanssa.

Maaliskuussa 2011

Riikka Puusniekka
Tutkija

Täyttöohjeet

Lue ensin koko kysymys. Vastaa merkitsemällä rasti oikeaan tai sopivimman vaihtoehdon mukaiseen ruutuun. Käytä pehmeää lyijykynää (tai kuulakärkikynää tai mustekynää).

Esimerkki: Jos pidät koulunkäynnistä melko paljon, vastaisit oheiseen kysymykseen näin:

Mitä pidät koulunkäynnistä tällä hetkellä? Pidän koulunkäynnistä

- hyvin paljon
 melko paljon
 melko vähän
 en lainkaan

Virheen sattuessa älä käytä pyyhkettä, vaan täytä väärin merkitsemäsi ruutu kokonaan ja rasti oikea vaihtoehto. Näin:

virhe oikea

Joidenkin kysymysten jälkeen huomautetaan, että voit siirtyä suoraan numerolla ilmoitettuun kysymykseen. Tällöin Sinun ei tarvitse vastata väliin jääviin kysymyksiin.

Sivujen reunoissa on
merkkejä ja numeroita,
joita tarvitaan lomakkeen
optisessa tallennuksessa.

6836644726

1. Sukupuoli

- poika tyttö

2. Syntymäkuukausi ja -vuosi

- tammikuu 1991 tai aiemmin
 helmikuu 1992
 maaliskuu 1993
 huhtikuu 1994
 toukokuu 1995
 kesäkuu 1996
 heinäkuu 1997
 elokuu 1998 tai myöhemmin
 syyskuu
 lokakuu
 marraskuu
 joulukuu

3. Koulu tai oppilaitos

- peruskoulun 8. luokan oppilas
 peruskoulun 9. luokan oppilas
 lukion 1. vuoden opiskelija
 lukion 2. vuoden opiskelija
 lukion 3. vuoden opiskelija

KOULUOLOT

4. Mitä pidät koulunkäynnistä tällä hetkellä?

Pidän koulunkäynnistä

- hyvin paljon
 melko paljon
 melko vähän
 en lainkaan

5. Millaiseksi olet kokenut koulutyöhön liittyvän työmääräsi tämän lukuvuoden aikana?

- jatkuvasti liian suuri
 melko usein liian suuri
 sopiva
 melko usein liian vähäinen
 jatkuvasti liian vähäinen

6. Mikä oli keskiarvosasi (kaikki aineet) viime todistuksessasi?

- < 6,5 8,0 - 8,4
 6,5 - 6,9 8,5 - 8,9
 7,0 - 7,4 9,0 - 9,4
 7,5 - 7,9 9,5 - 10,0

7. Lue jokainen seuraavista väittämistä huolellisesti. Merkitse se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa omaa mielipidettäsi. Vastaa joka kohtaan.

	Täysin samaa mieltä	Samaa mieltä	Eri mieltä	Täysin eri mieltä
Opettajat rohkaisevat minua ilmaisemaan oman mielipiteeni oppitunneilla	☐	☐	☐	☐
Opettajat ovat kiinnostuneita siitä, mitä minulle kuuluu	☐	☐	☐	☐
Opettajani odottavat minulta liikaa koulussa	☐	☐	☐	☐
Opettajat kohtelevat meitä oppilaita oikeudenmukaisesti	☐	☐	☐	☐
Luokkani oppilaat viihtyvät hyvin yhdessä	☐	☐	☐	☐
Luokassani on hyvä työrauha	☐	☐	☐	☐
Luokan ilmapiiri on sellainen, että uskallan vapaasti ilmaista mielipiteeni	☐	☐	☐	☐
Oppilaiden mielipiteet otetaan huomioon koulutyön kehittämisessä	☐	☐	☐	☐
Tiedän, miten koulussani voin vaikuttaa koulun asioihin	☐	☐	☐	☐

8. Oletko osallistunut seuraaviin koulusi toimintoihin?

	Kyllä	En
Koulukiusaamisen ehkäisy suunnitelman laatiminen	☐	☐
Järjestyssääntöjen laatiminen	☐	☐
Koulun tilojen ja piha-alueiden suunnittelu	☐	☐
Lukujärjestyksen suunnittelu (mm. lomat, oppituntien sijoittelu, koulupäivän alkamisajankohta, koejärjestelyt)	☐	☐
Kouluruokailujärjestelyt	☐	☐
Koulun teemapäivien, juhlien, retkien ja leirikoulun järjestäminen	☐	☐
Oppilaskuntatoiminta	☐	☐
Tukioppilas- ja tutortoiminta	☐	☐

9. Haittaavatko seuraavat seikat työskentelyäsi koulussa? Vastaa joka kohtaan.

	Ei lainkaan	Melko vähän	Melko paljon	Erittäin paljon
Opiskelutilojen ahtaus	☐	☐	☐	☐
Melu, kaiku	☐	☐	☐	☐
Sopimaton valaistus	☐	☐	☐	☐
Huono ilmanvaihto tai huoneilma	☐	☐	☐	☐
Lämpötila (kuumuus, kylmyys, veto)	☐	☐	☐	☐
Likaisuus, pölyisyys	☐	☐	☐	☐
Epämukavat työtuolit tai -pöydät	☐	☐	☐	☐
Huonot sosiaalitilat (WC, pukeutumis- ja peseytymistilat)	☐	☐	☐	☐
Työympäristön rauhattomuus	☐	☐	☐	☐
Kiiressyys	☐	☐	☐	☐
Väkivaltatilanteet	☐	☐	☐	☐
Tapaturmavaara	☐	☐	☐	☐

10. Miten koulunkäyntisi sujuu? Onko Sinulla vaikeuksia seuraavissa asioissa? Vastaa joka kohtaan.

	Ei lainkaan	Melko vähän	Melko paljon	Erittäin paljon
Opetuksen seuraaminen oppitunneilla	☐	☐	☐	☐
Työskentely ryhmässä	☐	☐	☐	☐
Läksyjen tai muiden vastaavien tehtävien tekeminen	☐	☐	☐	☐
Kokeisiin valmistautuminen	☐	☐	☐	☐
Itselleni parhaiten sopivan opiskelutavan löytäminen	☐	☐	☐	☐
Omatoimisuutta vaativien tehtävien aloittaminen tai valmiiksi hoitaminen	☐	☐	☐	☐
Kirjoittamista vaativien tehtävien tekeminen	☐	☐	☐	☐
Lukemista (esim. kirjasta) vaativien tehtävien tekeminen	☐	☐	☐	☐
Koulukavereiden kanssa toimeentuleminen	☐	☐	☐	☐
Opettajien kanssa toimeentuleminen	☐	☐	☐	☐

11. Jos Sinulla on vaikeuksia koulunkäynnissä, kuinka usein saat apua? Vastaa molempiin kohtiin.

	Aina kun tarvitsen	Useimmiten	Harvoin	En juuri koskaan
Koulussa	☐	☐	☐	☐
Kotona	☐	☐	☐	☐

12. Kuinka monta kokonaista koulupäivää olet ollut seuraavien syiden takia poissa VIIMEISTEN 30 PÄIVÄN aikana? Vastaa joka kohtaan.

	En yhtään	Yhden päivän	2-3 päivää	Yli 3 päivää
Sairauden takia	☐	☐	☐	☐
Pinnaamisen tai lintsausken takia	☐	☐	☐	☐
Muusta syystä	☐	☐	☐	☐

13. Oletko kokenut seuraavanlaisia tunteita koulutyöhösi liittyen? Vastaa joka kohtaan.

	En juuri koskaan	Muutamman kerran kuussa	Muutamana päivänä viikossa	Lähes päivittäin
Tunnen hukkuvani koulutyöhön	☐	☐	☐	☐
Tuntuu, ettei opinnoillani ole enää merkitystä	☐	☐	☐	☐
Minulla on riittämättömyyden tunteita opinnoissani	☐	☐	☐	☐

KOULUKIUSAAMINEN

Kiusaamisella tarkoitetaan tässä sitä, kun toinen oppilas tai ryhmä oppilaita sanoo tai tekee epämiellyttäviä asioita jollekin oppilaalle. Kiusaamista on myös se, kun oppilasta kiusoitellaan toistuvasti tavalla, josta hän ei pidä. Kiusaamista ei ole se, kun kaksi suunnilleen samanvahvuista oppilasta riitelevät.

14. Kuinka usein Sinua on kiusattu koulussa tämän LUKUKAUDEN aikana?

- useita kertoja viikossa
 noin kerran viikossa
 harvemmin
 ei lainkaan

15. Kuinka usein Sinä olet osallistunut muiden oppilaiden kiusaamiseen tämän LUKUKAUDEN aikana?

- useita kertoja viikossa
 noin kerran viikossa
 harvemmin
 en lainkaan

16. Jos sinua on kiusattu tai olet osallistunut muiden oppilaiden kiusaamiseen tämän LUKUKAUDEN aikana, miten se on tapahtunut? Vastaa joka kohtaan.

	Kyllä	Ei
Nimitelty ilkeästi, tehty naurunalaiseksi tai kiusoiteltu loukkaavasti	☐	☐
Jätetty huomiotta tai kaveriporukan ulkopuolelle	☐	☐
Lyöty, potkittu tai tönity	☐	☐
Levitetty valheita toisille oppilaille loukkaamistarkoituksessa	☐	☐
Viety rahaa tai tavaraa tai rikottu tavaroita	☐	☐
Uhkailtu tai pakotettu tekemään asioita vastentahtoisesti	☐	☐
Loukattu kännykän tai internetin kautta; viestit, soitot tai kuvat	☐	☐
Jollakin muulla tavalla	☐	☐

17. Jos sinua on kiusattu tai olet osallistunut muiden oppilaiden kiusaamiseen tämän LUKUKAUDEN aikana, onko siihen puututtu koulun aikuisten toimesta?

ei kyllä

TERVEYS

18. Mitä mieltä olet terveydentilastasi?

Onko se

- erittäin hyvä
 melko hyvä
 keskinkertainen
 melko tai erittäin huono

19. Onko Sinulla viimeksi kuluneen PUOLEN VUODEN aikana ollut jotakin seuraavista oireista ja kuinka usein? Vastaa joka kohtaan.

	Harvoin tai ei lainkaan	Noin kerran kuussa	Noin kerran viikossa	Lähes joka päivä
Niska- tai hartiakipu	☐	☐	☐	☐
Selän alaosan kipuja	☐	☐	☐	☐
Vatsakipu	☐	☐	☐	☐
Jännittyneisyyttä tai hermostuneisuutta	☐	☐	☐	☐
Ärtynyttä tai kiukunpurkauksia	☐	☐	☐	☐
Vaikeuksia päästä uneen tai heräilemistä öisin	☐	☐	☐	☐
Päänsärkyä	☐	☐	☐	☐
Väsymystä tai heikotusta	☐	☐	☐	☐

20. Jos olet tarvinnut apua seuraavissa sinua huolettavissa asioissa, kuinka hyvin olet saanut sitä koulun aikuisilta tai koulun ulkopuolisilta ammattiauttajilta? Vastaa joka kohtaan.

	Melko tai erittäin hyvin	Melko huonosti	Erittäin huonosti	En ole tarvinnut apua
Alkoholin liiallinen käyttö	☐	☐	☐	☐
Tupakointi	☐	☐	☐	☐
Ylipaino tai syömishäiriöt	☐	☐	☐	☐
Väkivalta	☐	☐	☐	☐
Paha olo tai mielenterveysasiat	☐	☐	☐	☐
Perheen sisäiset asiat	☐	☐	☐	☐
Ystävyys- tai seurustelusuhteet	☐	☐	☐	☐
Seksuaaliterveys	☐	☐	☐	☐

21. Jos haluaisit mennä koulusi terveydenhoitajan, lääkärin, kuraattorin tai psykologin vastaanotolle, miten helppo sinne on päästä?

Vastaa joka kohtaan.

	Erittäin helppo	Melko helppo	Melko vaikea	Erittäin vaikea
Terveydenhoitajan	☐	☐	☐	☐
Lääkärin	☐	☐	☐	☐
Kuraattorin	☐	☐	☐	☐
Psykologin	☐	☐	☐	☐

22. Kuinka monta kertaa olet tämän LUKUVUODEN aikana käynyt koulusi terveydenhoitajan, lääkärin, kuraattorin tai psykologin vastaanotolla?

Vastaa joka kohtaan.

	En lainkaan	Kerran	Kaksi kertaa	3 kertaa tai useammin
Terveydenhoitajan	☐	☐	☐	☐
Lääkärin	☐	☐	☐	☐
Kuraattorin	☐	☐	☐	☐
Psykologin	☐	☐	☐	☐

23. Pituus ja paino (merkitse selkein numeroin)

Pituus
 cm

Paino
 kg

MIELIALA

Seuraavat kysymykset käsittelevät mielialan erilaisia piirteitä. Vastaa kuhunkin kysymykseen siten, millaiseksi tunnet itsesi tänään. Valitse kustakin kysymyksestä vain yksi vaihtoehto. Joku kysymys voi tuntua Sinusta yllättävältä. Toivomme kuitenkin, että vastaat kaikkiin kysymyksiin.

24. Minkälainen on mielialasi?

- mielialani on melko valoisa ja hyvä
- en ole alakuloinen tai surullinen
- tunnen itseni alakuloiseksi ja surulliseksi
- olen alakuloinen jatkuvasti enkä pääse siitä
- olen niin masentunut ja alavireinen, etten kestä enää

25. Miten suhtaudut tulevaisuuteen?

- suhtaudun tulevaisuuteeni toiveikkaasti
- en suhtaudu tulevaisuuteeni toivottomasti
- tulevaisuus tuntuu minusta melko masentavalta
- minusta tuntuu, ettei minulla ole tulevaisuudelta mitään odotettavaa
- tulevaisuus tuntuu minusta toivottomalta, enkä jaksa uskoa, että asiat muuttuisivat parempaan päin

26. Miten katsot elämäsi sujuneen?

- olen elämässäni onnistunut huomattavan usein
- en tunne epäonnistuneeni elämässä
- minusta tuntuu, että olen epäonnistunut pyrkimyksissäni tavallista useammin
- elämäni on tähän saakka ollut vain sarja epäonnistumisia
- tunnen epäonnistuneeni täydellisesti ihmisenä

27. Miten tyytyväiseksi tai tyytymättömäksi tunnet itsesi?

- olen varsin tyytyväinen elämääni
- en ole erityisen tyytymätön
- en nauti asioista samalla tavalla kuin ennen
- minusta tuntuu, etten saa enää tyydytystä juuri mistään
- olen täysin tyytymätön kaikkeen

28. Minkälaisena pidät itseäsi?

- tunnen itseni melko hyväksi
- en tunne itseäni huonoksi ja arvottomaksi
- tunnen itseni huonoksi ja arvottomaksi melko usein
- nykyään tunnen itseni arvottomaksi melkein aina
- olen kerta kaikkiaan arvoton ja huono

29. Onko Sinulla pettymyksen tunteita?

- olen tyytyväinen itseeni ja suorituksiini
- en ole pettynyt itseni suhteen
- olen pettynyt itseni suhteen
- minua inhottaa oma itseni
- vihaan itseäni

30. Onko Sinulla itsesi vahingoittamiseen liittyviä ajatuksia?

- minulla ei ole koskaan ollut itsemurha-ajatuksia
- en ajattele enkä halua vahingoittaa itseäni
- minusta tuntuu, että olisi parempi jos olisin kuollut
- minulla on tarkat suunnitelmat itsemurhasta
- tekisin itsemurhan, jos siihen olisi mahdollisuus

31. Miten suhtaudut vieraiden ihmisten tapaamiseen?

- pidän ihmisten tapaamisesta ja juttelemisesta
- en ole menettänyt kiinnostustani muihin ihmisiin
- toiset ihmiset eivät enää kiinnosta minua niin paljon kuin ennen
- olen melkein kokonaan menettänyt mielenkiintoni sekä tunteeni toisia ihmisiä kohtaan
- olen menettänyt mielenkiintoni muihin ihmisiin, enkä välitä heistä lainkaan

32. Miten koet päätösten tekemisen?

- erilaisten päätösten tekeminen on minulle helppoa
- pystyn tekemään päätöksiä samoin kuin ennenkin
- varmuuteni on vähentynyt ja yritän lykätä päätösten tekoa
- minulla on suuria vaikeuksia päätösten teossa
- en pysty enää lainkaan tekemään ratkaisuja ja päätöksiä

33. Minkälaisena pidät olemustasi ja ulkonäköäsi?

- olen melko tyytyväinen ulkonäkööni ja olemukseeni
- ulkonäkössäni ei ole minua haittaavia piirteitä
- olen huolissani siitä, että näytän epämiellyttävältä
- minusta tuntuu, että näytän rumalta
- olen varma, että näytän rumalta ja vastenmieliseltä

34. Minkälaisena nukkumisesi on?

- minulla ei ole nukkumisessa minkäänlaisia vaikeuksia
- nukun yhtä hyvin kuin ennenkin
- herätessäni aamuisin olen paljon väsyneempi kuin ennen
- minua häiritsee unettomuus
- kärsin unettomuudesta, nukahtamisvaikeuksista tai liian aikaisin kesken unien heräämisestä

35. Tunnetko väsymystä ja uupumusta?

- väsyminen on minulle lähes täysin vierasta
 en väsy helpommin kuin tavallisestikaan
 väsyn nopeammin kuin ennen
 vähäinkin työ väsyttää ja uuvuttaa minua
 olen liian väsynyt tehdäkseen mitään

36. Minkälainen ruokahalusi on?

- ruokahalussani ei ole mitään hankaluuksia
 ruokahaluni on ennallaan
 ruokahaluni on huonompi kuin ennen
 ruokahaluni on paljon huonompi kuin ennen
 minulla ei ole enää lainkaan ruokahalua

37. Oletko ahdistunut tai jännittänyt?

- pidän itseäni melko hyvähermoisena enkä ahdistu kovinkaan helposti
 en tunne itseäni ahdistuneeksi tai "huonohermoiseksi"
 ahdistun ja jännityn melko helposti
 tulen erityisen helposti tuskaiseksi, ahdistuneeksi tai jännittyneeksi
 tunnen itseni jatkuvasti ahdistuneeksi ja tuskaiseksi kuin hermoni olisivat "loppuunkuluneet"

38. Oletko yrittänyt saada apua masentuneeseen tai ahdistuneeseen oloon puhumalla siitä?

- kyllä en

SEKSUAALITERVEYS

39. Seuraavat väittämät käsittelevät seksuaali-suuteen liittyviä tietojasi ja käsityksiäsi.

Vastaa joka kohtaan.

	Oikein	Väärin	En tiedä
Kuukautisten alkaminen on merkki siitä, että tyttö voi tulla raskaaksi	☐	☐	☐
Ehkäisyvälineistä vain kondomi suojaa sukupuolitaudeilta	☐	☐	☐
Sukupuolitauti on joskus täysin oireeton	☐	☐	☐
Nainen ei voi tulla raskaaksi ensimmäisellä yhdyntäkerralla	☐	☐	☐
Siemensyöksyjen alkaminen on merkki siitä, että poika on tullut sukukypsäksi ja voi siittää lapsia	☐	☐	☐
Klamydiatulehdus voi aiheuttaa hedelmättömyyttä	☐	☐	☐
Kerran sairastettua sukupuolitauteja ei voi saada uudelleen	☐	☐	☐
Saatuaan HI-viruksen henkilö voi tartuttaa sitä muihin loppuikänsä	☐	☐	☐

40. Ajattele mahdollista seksuaaliterveyteen liittyvää käyttäytymistäsi.

Kuinka helppoa tai vaikeaa sinun olisi

	Erittäin helppoa	Melko helppoa	Melko vaikeaa	Erittäin vaikeaa
Puhua avoimesti seksistä poika-/tyttöystäväsi kanssa	☐	☐	☐	☐
Hankkia kondomeja	☐	☐	☐	☐
Ehdottaa poika-/tyttöystävälle kondomin käyttöä	☐	☐	☐	☐
Vaatia poika-/tyttöystävältäsi kondomin käyttöä yhdynnässä	☐	☐	☐	☐
Kielläytyä seksistä päihtyneenä	☐	☐	☐	☐
Kielläytyä sellaisesta seksuaalikäyttäytymisestä, jota et halua	☐	☐	☐	☐
Varata aika lääkärille tai terveydenhoitajalle seksuaaliterveyteen liittyvässä asiassa	☐	☐	☐	☐

41. Oletko koskaan tehnyt seuraavia asioita?

Vastaa joka kohtaan.

	Kyllä	En
Suudellut suulle	☐	☐
Hyväillyt vaatteiden päältä	☐	☐
Hyväillyt vaatteiden alta tai alastomana	☐	☐

42. Oletko ollut sukupuoliyhdynnässä?

- en (siirry kysymykseen 47)
 kyllä, kuinka monta kertaa yhteensä?
 kerran
 2-4 kertaa
 5-9 kertaa
 10 kertaa tai useammin

43. Kuinka usein olet ollut yhdynnässä viimeksi kuluneen KUUKAUDEN aikana?

- en kertaakaan
 kerran
 2-3 kertaa
 neljä kertaa tai useammin

44. Kuinka monen kumppanin kanssa olet ollut sukupuoliyhdynnässä?

- yhden
 kahden
 kolmen tai neljän
 viiden tai useamman

45. Mitä ehkäisymenetelmää käytitte VIIMEISIMMÄSSÄ yhdynnässä?

- ei mitään
 kondomia
 e-pillereitä, ehkäisyrengasta tai -laastaria
 kondomia ja e-pillereitä, ehkäisyrengasta tai -laastaria
 jotain muuta menetelmää

46. Olitteko nauttineet alkoholia ennen VIIMEISINTÄ yhdyntää? Vastaa molempien osalta.

	Minä	Kumppani
Ei lainkaan	☐	☐
Kyllä, jonkin verran humalassa	☐	☐
Kyllä, tosi humalassa	☐	☐

47. Oletko kokenut jotakin seuraavista?

	Kyllä	En
Häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai abdistelua puhelimessa tai internetissä	☐	☐
Seksuaalisuutta loukkaavaa nimittelyä esim. huorittelua tai homottelua	☐	☐
Kehon intiimien alueiden koskettelua vasten tahtoasi	☐	☐
Yhdyntään tai muunlaiseen seksiin painostamista tai pakottamista	☐	☐
Rahan, tavarain tai päihteiden tarjoamista sinulle vastineeksi seksistä	☐	☐

**Tytöille
(pojat siirtyvät kysymykseen 50)**

48. Oletko käyttänyt jälkikiekkäisyä?

- en tiedä, mitä jälkikiekkäisy on
 en ole käyttänyt
 kyllä, **kuinka monta kertaa yhteensä?**
 kerran
 kaksi kertaa
 3 kertaa tai useammin

49. Käytätkö nykyisin ehkäisypillereitä tai ehkäisyrengasta tai -laastaria?

- en
 kyllä

TUPAKOINTI

50. Miten helppoa ikäistesi on nykyisin ostaa tupakkaa kotisi lähikaupoista, kioskeista, huoltoasemilta tai automaateista?

- erittäin helppoa
 melko helppoa
 melko vaikeaa
 erittäin vaikeaa

51. Kuinka monta savuketta, piipullista ja sikaria olet polttanut yhteensä tähän mennessä?

- en yhtään (siirry kysymykseen 55)
 vain yhden (siirry kysymykseen 55)
 noin 2-50
 yli 50

52. Mikä seuraavista vaihtoehdoista kuvaa parhaiten NYKYISTÄ TUPAKOINTIASI?

- tupakoin kerran päivässä tai useammin
 tupakoin kerran viikossa tai useammin, en kuitenkaan päivittäin
 tupakoin harvemmin kuin kerran viikossa
 olen lakossa tai lopettanut tupakoinnin

53. Mistä hankit tupakkaa viimeksi kuluneen kuukauden aikana? Vastaa joka kohtaan.

	Kyllä	En
Kaupasta	☐	☐
Kioskista	☐	☐
Huoltoasemalta	☐	☐
Baarista	☐	☐
Kavereilta	☐	☐
Vanhemmilta	☐	☐
Muilta aikuisilta	☐	☐
Sisaruksilta	☐	☐
Otin kotoa	☐	☐

54. Miten usein tupakoit koulumatkalla tai koulussa? Vastaa joka kohtaan.

	En koskaan	Silloin tällöin	Joka päivä
Koulumatkalla	☐	☐	☐
Koulussa, koulualueella	☐	☐	☐
Koulun läheisyydessä kouluaikana	☐	☐	☐

55. Onko tupakointi sallittua siinä koulussa, jota käyt?

- kielletty kokonaan
 sallittu tietyissä paikoissa
 sallittu rajoituksetta

56. Miten tarkkaan oppilaiden tupakointirajoituksia valvotaan koulussasi?

- erittäin tarkasti
 melko tarkasti
 ei juuri lainkaan

57. Tupakoivatko opettajat tai muu henkilökunta koulurakennuksessa tai koulun alueella?

- kyllä, päivittäin
 kyllä, joskus
 eivät tupakoi
 en osaa sanoa

58. Ovatko vanhemmasi tupakoineet Sinun elinaikanasi? Vastaa molempien osalta.

	Äiti	Isä
Ei ole koskaan tupakoinut	☐	☐
On tupakoinut, mutta lopettanut	☐	☐
Tupakoi nykyisin	☐	☐
En osaa sanoa	☐	☐

59. Nuuskaatko?

- en lainkaan (siirry kysymykseen 61)
 olen kokeillut kerran
 nuuskaan silloin tällöin
 nuuskaan päivittäin

60. Mistä hankit nuuskaa viimeksi kuluneen 6 KUUKAUDEN aikana?

Vastaa joka kohtaan.

	Kyllä	En
Kaupasta	☐	☐
Kioskista	☐	☐
Huoltoasemalta	☐	☐
Baarista	☐	☐
Kavereilta	☐	☐
Ulkomailta	☐	☐
Muualta	☐	☐

MUUT PÄIHTEET

61. Miten helppoa ikäistesi on nykyisin ostaa KESKIOLUTTA TAI SHIDERIÄ kotisi lähikaupoista, kioskeista tai huoltoasemilta?

- erittäin helppoa
 melko helppoa
 melko vaikeaa
 erittäin vaikeaa

62. Kuinka usein kaiken kaikkiaan käytät alkoholia, esimerkiksi puoli pulloa keskiolutta tai enemmän?

- kerran viikossa tai useammin
 pari kertaa kuukaudessa
 noin kerran kuukaudessa
 harvemmin
 en käytä alkoholijuomia (siirry kysymykseen 65)

63. Kuinka usein käytät alkoholia TOSI HUMALAHAN asti?

- kerran viikossa tai useammin
 noin 1-2 kertaa kuukaudessa
 harvemmin
 en koskaan

64. Miten hankit viime käyttökerralla nauttimasi alkoholijuomat? Vastaa joka kohtaan.

	Kyllä	En
Hain itse Alkosta	☐	☐
Hain itse kaupasta	☐	☐
Isä tai äiti haki tai tarjosi	☐	☐
Vanhemmat sisarukset hakivat tai tarjosivat	☐	☐
Otin kotoa	☐	☐
Kaverit hakivat tai tarjosivat	☐	☐
Joku tuntematon henkilö haki tai tarjosi	☐	☐
Ulkomailta tai laivalta	☐	☐

65. Käyttääkö joku sinulle läheinen ihminen mielestäsi liikaa alkoholia?

- ei
 kyllä, onko siitä aiheutunut haittoja tai ongelmia elämässäsi?
 ei kyllä

66. Tiedätkö tuttaviesi joukossa jonkun, joka viimeksi kuluneen VUODEN aikana olisi kokeillut huumaavia aineita (hasista, liimaa tai muuta nuuhkittavaa, lääkkeitä, joista saa humalan, tai muita vastaavia aineita)?

- en tiedä ketään nuorta
 tiedän yhden nuoren
 tiedän 2-5 nuorta
 tiedän useampia kuin 5 nuorta

67. Onko Sinulle viimeksi kuluneen VUODEN aikana tarjottu huumaavia aineita SUOMESSA?

- ei
- kyllä, kuka tarjosi?
- ystävät tai tuttavat
 - tuntemattomat henkilöt

68. Oletko koskaan kokeillut tai käyttänyt seuraavia aineita? Vastaa joka kohtaan.

	En koskaan	Kerran	2-4 kertaa	5 kertaa tai useammin
Marihuanaa tai hasista	☐	☐	☐	☐
Haistellut jotain huumaavaa ainetta (liimaa, butaania tms.) päihtyäksesi	☐	☐	☐	☐
Alkoholia ja lääkkeitä yhdessä päihtyäksesi	☐	☐	☐	☐
Lääkkeitä (rauhottavia, uni- tai särkylääkkeitä, ilman alkoholia) päihtyäksesi	☐	☐	☐	☐
Ekstaasia	☐	☐	☐	☐
Subutexia	☐	☐	☐	☐
Heroiinia, kokaiinia, amfetamiinia, LSD:tä, gammaa tai muita vastaavia huumeita	☐	☐	☐	☐

69. Muistele viimeksi kuluneita 30 PÄIVÄÄ. Kuinka monta kertaa olet tuona aikana käyttänyt edellisessä kysymyksessä mainittuja HUUMAAVIA AINEITA?

- en lainkaan
- kerran
- 2-4 kertaa
- viisi kertaa tai useammin

70. Millaisiksi arvioit IKÄTOVERIESI mahdollisuudet hankkia huumeita, esimerkiksi marihuanaa tai hasista, OMALLA paikkakunnallasi?

- erittäin helppoa
- melko helppoa
- melko vaikeaa
- erittäin vaikeaa

71. Ihmisillä on erilaisia käsityksiä siitä, mikä on hyväksyttävää ja mikä ei. Hyväksytkö Sinä seuraavat asiat? Vastaa joka kohtaan.

	Kyllä	En	En osaa sanoa
Tupakointi silloin tällöin	☐	☐	☐
10 tai useamman savukkeen poltto päivässä	☐	☐	☐
Parin alkoholiannoksen juominen muutaman kerran viikossa	☐	☐	☐
Humala kerran viikossa	☐	☐	☐
Marihuanan polttaminen silloin tällöin	☐	☐	☐
Marihuanan polttaminen säännöllisesti	☐	☐	☐

MUUT TERVEYSTOTTUMUKSET

72. Kuinka usein harrastat urheilua tai liikuntaa VAPAA-AIKANASI vähintään PUOLEN TUNNIN ajan?

- useita kertoja päivässä
- noin kerran päivässä
- 4-6 kertaa viikossa
- 2-3 kertaa viikossa
- kerran viikossa
- harvemmin
- en lainkaan

73. Kuinka monta tuntia VIIKOSSA tavallisesti harrastat liikuntaa VAPAA-AIKANASI niin, että HENGÄSTYT ja HIKOILET?

- en yhtään
- noin ½ tuntia
- noin 1 tunnin
- noin 2-3 tuntia
- noin 4-6 tuntia
- noin 7 tuntia tai enemmän

74. Kuinka monena PÄIVÄNÄ VIIKOSSA harrastat hengästyttävää ja hikoiluttavaa liikuntaa VÄHINTÄÄN TUNNIN ajan?

- 0 1 2 3 4 5 6 7
- päivänä päivänä

75. Kuinka usein syöt aamupalaa (muutakin kuin vain kahvia, mehua tai muita juomia) kouluviikon aikana?

- viitenä aamuna
- 3-4 aamuna
- 1-2 aamuna
- harvemmin

76. Mikä seuraavista vaihtoehdoista parhaiten kuvaa perheesi ateriointia iltapäivällä tai illalla?

- ei varsinaista aterialla, vaan jokainen ottaa itselleen syötävää
 valmistetaan aterialla, mutta koko perhe ei syö yhtä aikaa
 syömme yhteisen aterian, jolloin yleensä kaikki ovat ruokapöydässä

77. Millainen koulusi ruokailuympäristö on yleensä? Vastaa joka kohtaan.

	Kyllä	Ei
Ruokailuympäristö on viihtyisä	☐	☐
Ruokailuympäristö on meluton	☐	☐
Ruokajono kulkee nopeasti	☐	☐
Aikuisia syö kanssamme ruokasalissa	☐	☐

78. Kuinka usein syöt koululounasta kouluviikon aikana?

- viitenä päivänä
 3-4 päivänä
 1-2 päivänä
 harvemmin

79. Mitä aterianosia yleensä syöt kouluruoalla?

	Kyllä	En
Pääruokaa	☐	☐
Salaattia	☐	☐
Maitoa tai piimää	☐	☐
Leipää	☐	☐

80. Mitä mieltä olet koululounaasta?

	Täysin samaa mieltä	Samaa mieltä	Eri mieltä	Täysin eri mieltä
Koululounasta tarjotaan sopivaan aikaan päivästä	☐	☐	☐	☐
Koululounaan syömiseen on varattu riittävästi aikaa	☐	☐	☐	☐
Koululounasta on riittävästi tarjolla	☐	☐	☐	☐
Koululounas on laadultaan hyvää	☐	☐	☐	☐
Koululounas on maultaan hyvää	☐	☐	☐	☐

81. Mitä MUUTA yleensä syöt tai juot koulussa koululounaan lisäksi?

- en syö tai juo muuta (siirry kysymykseen 83)
 syön tai juon muuta, **mitä? Vastaa joka kohtaan.**

	Harvemmin kuin kerran viikossa	1-2 kertaa viikossa	3-5 kertaa viikossa
Hedelmiä/hedelmäsoseita	☐	☐	☐
Leipää	☐	☐	☐
Makeaa kahvileipää	☐	☐	☐
Lihapiirakkaa, hampurilaista tms.	☐	☐	☐
Perunalastuja tms.	☐	☐	☐
Makeisia	☐	☐	☐
Jäätelöä	☐	☐	☐
Sokeroitua virvoitusjuomaa	☐	☐	☐
Vähäkalorista virvoitusjuomaa	☐	☐	☐
Energiajuomaa	☐	☐	☐
Jotain muuta	☐	☐	☐

82. Jos syöt koulussa välipaloja, niin mistä hankit ne? Vastaa joka kohtaan.

	Kyllä	En
Koulun välipalatarjoilusta	☐	☐
Koulussa olevista automaateista	☐	☐
Kaupasta, kioskista tai huoltoasemalta	☐	☐
Tuon välipalat kotoa	☐	☐

83. Mitä mieltä olet painostasi? Oletko mielestäsi

- selvästi ylipainoinen
 hieman ylipainoinen
 sopivan painoinen
 hieman tai selvästi alipainoinen

84. Mihin aikaan tavallisesti menet nukkumaan koulupäivinä?

- noin 21.00 tai aikaisemmin
 noin 21.30
 noin 22
 noin 22.30
 noin 23
 noin 23.30
 noin 24
 noin 00.30
 noin 01
 noin 01.30 tai myöhemmin

85. Kuinka usein harjaat hampaasi?

- en koskaan
 harvemmin kuin kerran viikossa
 vähintään kerran viikossa, mutta en päivittäin
 kerran päivässä
 useammin kuin kerran päivässä

KOULUTAPATURMAT

86. Onko Sinulle tämän LUKUVUODEN aikana sattunut koulussa tai koulumatalla tapaturma, joka on edellyttänyt lääkärin tai terveydenhoitajan vastaanotolla käyntiä?

	Ei kertaakaan	Kerran	Kaksi kertaa tai useammin
Välitunnilla	☐	☐	☐
Liikuntatunnilla	☐	☐	☐
Muulla tunnilla	☐	☐	☐
Koulumatalla	☐	☐	☐

RIKKEET JA RIKOKSET

87. Oletko viimeksi kuluneen 12 KUUKAUDEN aikana tehnyt seuraavia asioita? Vastaa joka kohtaan.

	En ole	Kerran	2-4 kertaa	Yli 4 kertaa
Kirjoittanut tai maalanut kirjoituksia tai graffiteja seiniin, busseihin, pysäkkikatoksiin, ikkunoihin tai muihin vastaaviin paikkoihin	☐	☐	☐	☐
Tahallasi vahingoittanut tai tuhonnut koulun omaisuutta tai koulurakennusta	☐	☐	☐	☐
Tahallasi vahingoittanut tai tuhonnut muuta kuin koululle kuuluvaa omaisuutta	☐	☐	☐	☐
Varastanut jotakin kaupasta tai kioskista	☐	☐	☐	☐
Osallistunut tappeluun	☐	☐	☐	☐
Hakanut jonkun	☐	☐	☐	☐

88. Onko Sinulle viimeksi kuluneen 12 KUUKAUDEN aikana tehty seuraavia asioita? Vastaa joka kohtaan.

	Kyllä	Ei
Varastettu tai yritetty varastaa jotain käyttämällä väkivaltaa tai uhkaamalla sillä	☐	☐
Muuten varastettu jotain	☐	☐
Uhattu vahingoittaa fyysisesti	☐	☐
Käyty fyysisesti kimppuusi katen lyöty, potkittu tai käytetty jotain asetta	☐	☐

MEDIA JA PELIT

89. Kuinka usein pelaat rahapelejä?

- 6-7 päivänä viikossa
 3-5 päivänä viikossa
 1-2 päivänä viikossa
 harvemmin kuin kerran viikossa
 harvemmin kuin kerran kuukaudessa
 en ole pelannut viimeisen vuoden aikana

90. Montako tuntia käytät YHTEENSÄ PÄIVITTÄIN aikaa television katseluun, tietokoneen käyttöön (viihdekäyttö ja opiskelu) sekä kännykkä- ja konsolipeleihin? Vastaa sekä koulupäivien että viikonloppujen osalta.

	Koulu- päivinä	Viikon- loppuisin
En lainkaan	☐	☐
Korkeintaan kaksi tuntia	☐	☐
Yli 2 tuntia, mutta alle 4 tuntia	☐	☐
Vähintään 4 tuntia, mutta alle 6 tuntia	☐	☐
6 tuntia tai enemmän	☐	☐

91. Aiheutuuko netin käytöstäsi ongelmia ihmissuhteissasi?

Kyllä Ei

92. Aiheuttaako netissä viettämäsi aika ongelmia opiskelussasi?

Kyllä Ei

93. Aiheuttaako netissä viettämäsi aika ongelmia vuorokausirytmisissäsi?

Kyllä Ei

KOTI JA YSTÄVÄT

94. Vastaa sen mukaan, miten seuraavat asiat ovat omalla kohdallasi olleet viimeisen 6 KUUKAUDEN aikana.

	Ei päde	Pätee jonkin verran	Pätee varmasti
Pyrin olemaan ystävällinen muita ihmisiä kohtaan	☐	☐	☐
Otan muiden tunteet huomioon	☐	☐	☐
Jaan mielelläni tavaroitani toisten kanssa	☐	☐	☐
Tarjoudun auttamaan, jos joku loukkaa itsensä, on pahoilla mielin tai huonovointinen	☐	☐	☐
Olen ystävällinen nuorempiani kohtaan	☐	☐	☐
Tarjoudun usein auttamaan muita	☐	☐	☐

95. Onko Sinulla tällä hetkellä todella läheistä ystävää, jonka kanssa voit keskustella luottamuksellisesti lähes kaikista omista asioistasi?

- ei ole läheisiä ystäviä
 on yksi läheinen ystävä
 on kaksi läheistä ystävää
 on useampia läheisiä ystäviä

96. Tuntevatko vanhempasi useimmat ystäväsi?

- molemmat tuntevat
 vain isä tuntee
 vain äiti tuntee
 ei kumpikaan tunne

97. Tietävätkö vanhempasi, missä vietät perjantai- ja lauantai-iltasi?

- tietävät aina
 tietävät joskus
 useimmiten eivät tiedä

98. Pystytkö keskustelemaan vanhempiesi kanssa omista asioistasi?

- en juuri koskaan
 silloin tällöin
 melko usein
 usein

99. Ovatko vanhempasi olleet viimeksi kuluneen VUODEN aikana työttöminä tai pakkolomalla?

- ei kumpikaan
 toinen vanhemmistani
 molemmat vanhempani

100. Kuuluuko perheeseesi?

- äiti ja isä
 äiti ja isäpuoli
 isä ja äitipuoli
 vain äiti
 vain isä
 joku muu huoltaja
 avo-/aviopuoliso

101. Mikä on korkein koulutus, minkä vanhempasi ovat suorittaneet?

	Äiti	Isä
Peruskoulu tai kansakoulu/kansalaiskoulu	☐	☐
Lukio tai ammatillinen oppilaitos	☐	☐
Lukion tai ammatillisen oppilaitoksen lisäksi ammatillisia opintoja	☐	☐
Yliopisto tai korkeakoulu	☐	☐

102. Kuinka paljon Sinulla on rahaa käytettävissäsi keskimäärin VIIKOSSA (viikkorahaa tai muita tuloja, jotka saat käyttää niin kuin haluat)?

- alle 5 euroa 30-39 euroa
 5-9 euroa 40-49 euroa
 10-19 euroa 50 euroa tai enemmän
 20-29 euroa

103. Oletko käynyt viime LUKUKAUDEN aikana työssä opiskelun ohessa iltapäivisin, iltaisin tai viikonloppuisin?

- en kyllä, työskentelen keskimäärin viikossa
 1-5 tuntia
 6-10 tuntia
 yli 10 tuntia

KIITÄMME VASTAUKSISTASI!

Jos kysymykset jäivät askarruttamaan mieltäsi, keskustele niistä vanhempiesi tai muun aikuisen kanssa. Voit myös ottaa yhteyttä opettajaasi, terveydenhoitajaan, koulusi psykologiin tai kuraattoriin.

4386644724

Liite 3. Aineistosta mukaan otettujen muuttujien vastausten keski-arvot

Fyysiset asiat						
	Työskentelyäni ei haittaa					
9.1	opiskelutilojen ahtaus	1	2	3	4 haittaa	1,74
	Työskentelyäni ei haittaa melu,					
9.2	kaiku	1	2	3	4 haittaa	2,09
	Työskentelyäni ei haittaa					
9.3	sopimaton valaistus	1	2	3	4 haittaa	1,80
	Työskentelyäni ei haittaa huono					
9.4	ilmanvaihto tai huoneilma	1	2	3	4 haittaa	2,56
	Työskentelyäni ei haittaa					
9.5	lämpötila (kuumuus, kylmyys, veto)	1	2	3	4 haittaa	2,54
	Työskentelyäni ei haittaa likaisuus,					
9.6	pölyisyys	1	2	3	4 haittaa	2,11
	Työskentelyäni ei haittaa					
9.7	epämukavat työtuolit tai -pöydät	1	2	3	4 haittaa	2,52
	Työskentelyäni ei haittaa huonot					
9.8	sosiaalitilat (WC, pukeutumis- ja peseytymistilat)	1	2	3	4 haittaa	2,35
	Kouluni terveydenhoitajalle on					
21.1	helppo päästä	1	2	3	4 vaikea päästä	1,73
	Kouluni Lääkärin vastaanotolle on					
21.2	helppo päästä	1	2	3	4 vaikea päästä	2,31
	Kouluni Kuraattorin vastaanotolle					
21.3	on helppo päästä	1	2	3	4 vaikea päästä	2,03
	Kouluni Psykologin vastaanotolle					
21.4	on helppo päästä	1	2	3	4 vaikea päästä	2,47

Itsensätoteuttaminen

	Opettajat rohkaisevat minua ilmaisemaan oman mielipiteeni								
7.1	oppitunneilla	1	2	3	4	eivät rohkaise	2,44		
	Luokan ilmapiiri on sellainen, että uskallan vapaasti ilmaista mielipiteeni								
7.7		1	2	3	4	en uskalla	1,93		
	Oppilaiden mielipiteet otetaan huomioon koulutyön kehittämisessä								
7.8		1	2	3	4	ei huomioida	2,52		
	Suhtaudun tulevaisuuteen positiivisesti								
25		1	2	3	4	5 negatiivisesti	1,52		
	Elämäni on sujunut hyvin								
26		1	2	3	4	5 huonosti	1,94		
	Koen itseni tyytyväiseksi								
27		1	2	3	4	5 tyytymättömäksi	1,71		

Sosiaaliset suhteet

	Opettajat kohtelevat meitä oppilaita oikeudenmukaisesti					epäoikeudenmukaisesti	
7.4		1	2	3	4		2,34
	Luokkani oppilaat viihtyvät hyvin yhdessä						
7.5		1	2	3	4	eivät viihdy	2,03
	Minua ei ole kiusattu koulussa tämän LUKUKAUDEN aikana					kiusataan jatkuvasti	
14		1	2	3	4	5	2,46
	Minulla on useampia läheisiä ystäviä						
95		1	2	3	4	ei ole ystäviä	2,96

Terveydentila

18	Koen terveydentilani hyväksi	1	2	3	4	huonoksi	1,86			
	Poltan tupakkaa harvoin tai en lainkaan									
52		1	2	3	4	5 usein	2,04			
	Käytän alkoholia harvoin tai en lainkaan									
62		1	2	3	4	5 usein	2,18			
	Harrastan liikuntaa vapaa-ajalla usein									
72		1	2	3	4	5	6	7	harvoin tai en lainkaan	3,18